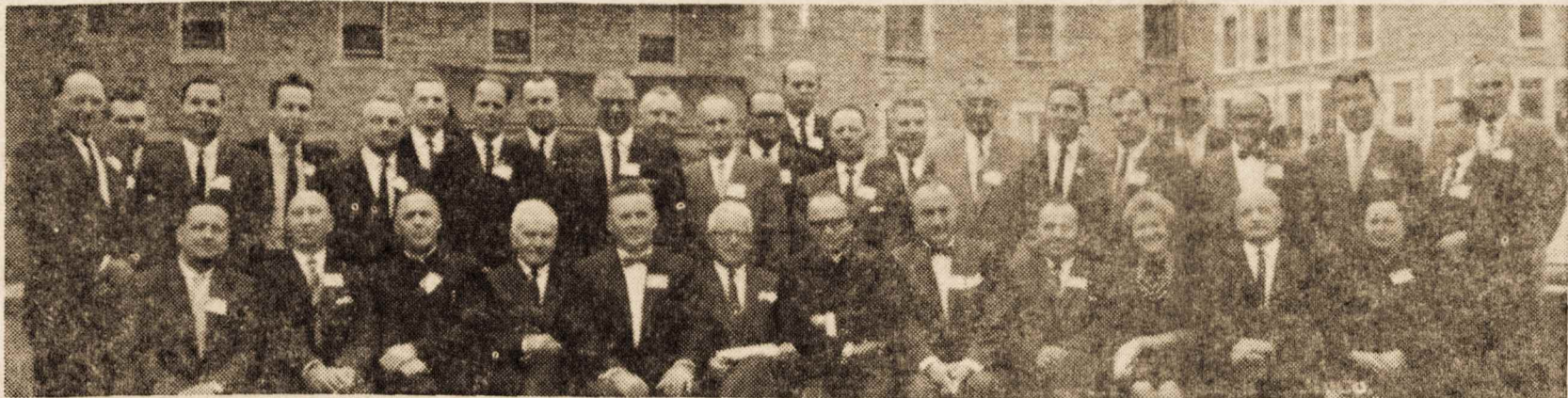

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 39 (809) XXII m. (15 ct.) MONTREAL, 1962 - MAIRONIO metai. SPALIO-OCTOBER 10 d. Postage paid at Montreal

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS V. KRAŠTO TARYBOS PIRMOJI SESIJA OTTAWOJE 1962 M. RUGSĖJO 15-16 DD.

Krašto Tarybos nariai (iš kairės): P. Januška, J. Kar delis, P. Ažubalis, V. Vaidotas, St. Kęsgaila, J. Matulionis, J. Borevičius, J. Simanavičius, P. Rudinskas, E. Skripkutė, M. Kizis, E. Venckevičienė, stoviai: B. Sakalas, J. Pleinys, J. Kšivickas, H. Nagys, A. Liūdžius, p. Šetikas, J. Gustainis, J. Šia

čulis, A. Kuolas, p. Sonda, J. Miksys, G. Rukšėnas, V. Pavilaniš, S. Jakubickas, P. Petronis, V. Užupis, I. Mališka, p. Čepas, A. Norkeliūnas, J. Še

mogas, J. Lukoševičius, J. Šimanskis ir P. Lukoševičius (naujasis KLB Krašto Valdybos pirmininkas).

Foto Ig. Gabalio.

Maskva grasina atominiu karu

SPALIO 1 DIENĄ PRADEDAMAS VISUOTINIS
BAŽNYČIOS SUVAŽIAVIMAS

Neramumų židiniai plečiasi per visą žemės rutulį.

NAUJIENŲ per dvi savaites susirinko labai daug. Bendras paskutinių metų

POLITINIAI ĮVYKIAI NE
PAPRASTAI PAGAUSĖJO.

Daugumas jų neramius po būdžio. Tokių židinių dabar daug. Visus juos dominuoja ta

VIŠUOTINIS Bažnyčios suvažiavimas atidaromas šią savaitę spalio 11 dieną Romoje, Vatikanė. Šiam tikslui specialiai pritaikyta šv. Petro ir Pavlo bazilika.

BAŽNYČIOS SUVAŽIAVI
ME DALYVAUS APIE 2,500
DIGNITORIŲ,

kardinolų, vyskupų ir kt., kurie suvažiuoja iš viso pasaulio. Tai vis katalikai. Bet šame

SUVAŽIAVIME DALY
VAUS IR NE KATALIKŲ
BAŽNYČIOS

atstovų, kurie susidomėję įvairių bažnyčių vienybe bei su

LIETUVIŲ šiame suvažiavime dalyvauja Vysk. V. Brizgys. Spėjiojimai, kad iš Lietuvos atvyks vysk. P. Maželis ir Kauno vyskupijos valdytojas kun. J. Stankevičius, yra be pagrindo, nes kaip tik šiam

SUVAŽIAVIMUI MASKVA
PRITAIKĖ YPATINGĄ TI
KYBŲ PERSEKIOJIMĄ.

Komunistai šia progą išvysto akciją per vadinamas prūsų jungas. Okupuotai Lietuvai šis

POPIEŽIUS Jonas XXIII, prieš suvažiavimą dar ypatin

ILIUZIJĄ, kurią puoselėja Va

MASKVA atsisakė priimti

CHRUŠČIOVAS kviečia vieš

STATO SĄLYGA —
DERYBAS DĖL BERLYNO,

BERLYNO klausimas šiuo

SKELBIA NAUJUS
RINKIMUS.

Maskva teigia, kad JAV dėl Berlyno nekariaus,

tuotarpu JAV atsako: ne, dėl Berlyno JAV tikrai kariaus. J

AMERIKA BUS SUNAIKIN
TA SOVIETŲ ATOMINĖ
MIS RAKETOMIS,

kurios pritaikytos Amerikos

DIALOGAS aiškus, nors ir ga

BLOGIAU yra tas, kad bend

ZMONIJA DABAR STOV

AMERIKOS kosmonauto V.

KITI NERAMUMŲ
ŽIDINIAI.

INDIJA tebeuola Kinijos

MASKVA GINKLUOJA
INDIJĄ,

siunčia jai Mig tipo lėktuvus

VIETNAMĄ tebeuola iš už

ARGENTINOJE įvyko karuo

SKELBIA NAUJUS
RINKIMUS.

KAS NAUJA KANADOJE

KANADA TURI DAUG RŪPESČIŲ

Atidarytas federalinis parlamentas.

Jame gen. gub. Vanier pasa

QUEBECE VYKSTA
RINKIMINĖ KOVA

Čia vyksta kova tarp demokra

BRAZILIJA atsidūrė kryžke

KUBA — rakštis JAV ir visos

AMERIKA KUBAI
PASKELBĖ BLOKADĄ

Blokada stipri; ji Kubai su

NAUJOJI GVINEJA naujas

DIDELĖ JUNGTINIŲ TAU

Nuo spalio 1 d. N. Gvinejos

NAUJOJI GVINEJA naujas

DIDELĖ JUNGTINIŲ TAU

Nuo spalio 1 d. N. Gvinejos

NAUJOJI GVINEJA naujas

DIDELĖ JUNGTINIŲ TAU

Nuo spalio 1 d. N. Gvinejos

NAUJOJI GVINEJA naujas

DIDELĖ JUNGTINIŲ TAU

nių suvalstybinimas. Liber

— Kanada paleido pirmąjį

— Kanada parduoda Lenkij

ir neleido iškelti Indonezijos

ARABAI taip pat nerimsta.

JAMENE, pietų rytų Arabijos

ALŽYRAS, atrodo, tvarkosi

BEN BELLAI ATITEKO

JAV turi daug rūpesčių. Ber

Dėl jo dabar tariasi Rusk su

MC DERMOTTA, anglas, pa

JUODUKŲ klausimas JAV

CENTRINĖ JAV VALDŽIA

VERTĖ TEISMO
KLAUSYTI.

Vis delto šis susidūrimas, ku

Tačiau ne vienas šis faktas

Nacionalistinė

NEAPYKANTA

kurstoma ypač sovietijai, reiš

MAŠINŲ FONDO VAJUS

Kai „Nepriklausomai Lietu

Koskus Vladas,

Daugelavičius Alfonsas.

Trečiokas Vytautas,

Jakubauskas Vincas,

Stalionis A.,

Piašinskas Albinas,

Meškauskas Mykolas,

278 SLA kuopa,

Jasinevičius Vladas,

Vilniaus krašto lietuvių s-ga,

Opavičiūnė U.,

Karosas Jurgis,

Ambrasas Kazys,

Ambrasienė Izabelė,

Ambrasas Juozas,

Mašinų Fondo buvo 10,039.00

Per savaitę gauta . . . 152.00

MF dabar yra . . . 10,191.00

Fondui užplanuota 15,000.00

MF dar trūksta . . . 4,809.00

Fondui dar trūksta . . . 4,961.00

Visiems būsimieji dėkingi, kas

prisidės prie Fondo papildy

mo iki užplanuotos sumos, nes

spausuvei dar reikia kitų maši

nų, kad ji galėtų pradėti k

merciškai darbus.

Visiems vajeaus dalyviams

nuosirdžiai dėkojame ir prašo

me atsiliepti daugiau tautiečių.

Spaudos Bendrovės „Neprik

lausoma Lietuva“ Valdyba.

Nuo kapitoliaus padangės

BENDROJI MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJA

Rugsėjo 24 — 26 dd. Wa

Ligija Bieliukienė, dalyvaa

dama posėdžiuose Washingto

nė, D. C., inėse daug konf

čių sumanymų ir pasiūlymų,

ku rie buvo aprobuoti. Rugsėjo 26

—29 v-bos posėdžiai buvo t

siam New Yorke. Dar esant

Washingtonė, GVWC pirmim

kei ir valdybos nariams buvo

maloni staigmena, gavus Lietu

vos Gen. Konsulo J. Budrio pa

kvietimą apsilankyti į jo rengi

mą priėmimą rugsėjo 29 d.

joms pagerbti. Priėmimas įvy

ko Carnegie Endowment patal

pose. Viešniais, kurių atvyko

gausus būrys, sutiko p. Regin

Budrienė ir konsulas V. St

šinskas. Priėmime tarp svečių

dalyvavo Lietuvos Laisvės Ko

SIDABRINIS T. J. BOREVI

ČIAUS SJ JUBILEJUS

praėjo iškilmingoje aplinkum

je ir nuotaike, dalyvaujant

daugeliui žmonių.

Rugs. 29 d. pagerbtuvių pa

renginam sus-kuo pilna publi

salė, stigo vietų. Parap ir jubi

lėjaus rengimo k-to pirm. Br.

Staškevičiui atidarius iškilm

toliaują jė vedę jo pakviesti St.

Kęsgaila ir P. Vaupšas.

Jubilatų sklandžiu žodžiu

kondensuotai apibūdino Pr. Ru

dinskas. Po to op. sol. E. Kar

delienė, palydima K. Smilge

čiaus forteponu, Jubilato gar

bei pagiedojo giesmių, kun.

muziko Pacevičiaus įvertinimu

— labai tinkamai prasmingai

parinktomis iškilmė.

Po šių oficialių iškilmų sekė

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“
Redaktorius Jonas Kardelis.

DO 6-6220

7722 George Street, LaSalle, Montreal 32, Quebec, Canada

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje\$ 5.00 Canada\$ 5.00
Amerika ir P. Amerika..\$ 5.50 America & S. America..\$ 5.50
Visur kitur\$ 6.00 Other Countries\$ 6.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ...)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

„O Vilniaus neužmiršk, lietuvi!“

Tokį testamentą mums paliko Maironis - Mačiulis.

Šis poeto įtaigimas mūsų laikams turėtų būti kitokis. Ir tiems laikams, kada jis rašė, — carinės okupacijos — daugiau buvo tikrai priminimas, kuris tačiau neturėjo praktiškos reikmės, tikrai žadino sentimentą.

Vilnius lietuvių tautai pasidėkoti nepaprastai svarbus nepriklausomybės laikais, kai Vilnius buvo okupuotas mūsų kaimynų ir buvusio sąjungininko — lenko. Tada Maironio testamentas buvo jau ne priminimas, bet įpareigojimas.

Poeto testamente glūdėjo savotiška tragika, būdinga gaudyti tikrai mums-lietuviams. Ir niekam daugiau, kas gyvas ir kas gyventi nori.

Daugelis mūsų tautos žmonių gyventi nenori. Nenori kaip savaimingos tautos žmonės.

Tokia yra ir gana žymi dalis mūsų besivadinančių inteligentais. Nenori gyventi ir dalis intelektualų. Ir tai yra tragini tautai ir valstybei. Kaip gali būti — egzistuoti — valstybė, kai nėra norinčių gyventi žmonių. Dėl to daugiausia mūsų suose ir Vilniaus klausimas.

Nepriklausomybės laikais buvo lietuvių, ir ne bet kokių, bet valdančiųjų sluoksniuose, kurie siūlė Vilniaus išsižadėti. Jeigu mes būtume jautresni ir gyvybingesni, mes gerai žinotume ir kas tokie jie buvo. Dėl Vilniaus nepriklausomybės laikais turėjome ginčų su tais, kurie sakė, kad Vilnius Lietuvai — tikrai nuostolis.

Dabar čia, išeivijoje, Kanadoje, taip pat turime ginčų dėl Vilniaus. Tie ginčai ne esminiai, daugiau dėl formos, bet ne esmės.

Štai vilniečių sąjunga išleido knygėlę apie Vilnių. Joje, tiesa, Vilnius vaizduojamas Lietuvos ribose, bet jau Mažoji Lietuva — už Lietuvos ribų. Tuo tarpu yra aišku: norint, kad Vilnius būtų, kaip buvo, Lietuvos sostinė, reikia lygiai norėti, kad visos lietuvių sritys būtų Lietuvos būtinomis dalimis.

Vilnius Lietuvos sostinė, oficialiai laikoma nuo 1323 metų, kitomet minėjime 640 metų su kaktuvės, nors Vilnius faktinai egzistuoja jau bent nuo 5,000 metų prieš mūsų eros pradžią ir tikrai Vilnius kaip sostinė — nuo 1323 metų, datos, kada Gediminas Vakarų valstybėms pa-

siuntė laiškus ir kvietėsi iš jų įvairių specialistų.

Šis Gedimino laiškas, kurio data laikoma oficialia data Vilniaus kaip Lietuvos sostinės, yra labai reikšmingas. Jis mums parodo, kad Lietuva kultūrą sėmėsi iš Vakarų, su Vakarais siejosi, su Vakarais palaikė kultūrinius ryšius. Su rytais — tikrai prekiaavo.

Mes įpratę skystis, kad „klas tingasis lenkas“, sulaužė Suvalkų sutartį, kuria broliškai buvo pasizadėjęs gerbti lietuvių tautos apsisprendimą ir Lietuvos savarankiškumą. Žinoma, tai liūdnas faktas, kai susitariančios šalys nesilaiko sutarčių ir dar liūdnas, kad sutartis su moningai klastingai sudaroma, kad partneris netikėtai būtų apgautas. Ir dar blogiau, kad iš to so pasekmės buvo labai ne malonios abiem kaimynams ir buvusiems sąjungininkams.

Ir vis dėlto, ar tikrai vieni lenkai kalti dėl Vilniaus? Ar čia nedaugiau kaltas mūsų ne norėjimas gyventi?

O kas nori gyventi, turi ryžtis ir įsipareigoti kovoti. Be kovos gyvenimo nėra. Ypač be kovos negalima atsiekti tikslas.

Ryšiūn su Vilniaus diena, spalio 9-ąją, verta pagerbti, kad lietuvių padermės žmonės praityje gyveno nuo Možaisko rytuose iki Gdynios vakaruose, beveik per 1000 mylių. Kur tos sritys — žinoma, bet ko dėl, ar daugelis pagalvojęs? Arba imkime kad ir Gedimino arba Vytauto laikus, — to paties Maironio žodžiais paklausime: „kur šiandieną Jina?“ Ar ne mes patys praradome? Ar nesame kalti, kad neteko me gyvybingumo?

Štai ir dabar, kokia prasme mes minime Vilniaus praradimą dieną? — Daugiausia, kaip liūdesio ir nepasitenkinimo diena. Tuo tarpu ar ne prisiminimai būtų minėti kaip pasiryžimų, kaip įsipareigojimų, kaip kovos už teisėtus savo reikavimus dieną?

Ypač, kad to mums reikia ne tik Vilniaus, bet ir visos Lietuvos atžvilgiu. Minėdami Vilnių, visų pirma minėkime mūsų pareigas, būtinumą ryžto, kovos ir kietos ištvermės, be ko tikslas neatsiekiamas. Todėl, kai kalbame „o Vilniaus neužmiršk, lietuvi“, visų pirma būkime gyvybingi, norėkime gyventi ir kovoti už gyvenimą, — tikrai tada galėsime laimėti.

J. Kardelis.

Laiškai Redakcijai

Gerb. „Nepriklausomos Lietuvos“ p. Redaktorium, Generolo Gedytojo Vlado Nagiaus Nagius Nagevičiaus gyvenime ir darbų apžvalgos knyga yra kultūrinis paminklas mano mirusio vyro a. a. Vlado Nagiaus Nagevičiaus atminimui pagerbti. Knygos tikslas išsamiau apibūdinti žangos žodyje pačioje knygoje.

Man, dabar paprastai darbininkai, nelengva buvo šį paminklą sukurti; tai mano ir mano talkininkų kelerių metų nuo-

bio rūpesčio ir darbo vaisius.

Troškstu, kad šis paminklas — ši knyga — pasiektų visus tuos, kuriems brangus laisvosios Lietuvos atminimas.

Jums būsiu dėkingas, jei šią knygą spaudoje ar tinkamu vieta žodžiu paminėsite.

Jūs gerbiant

Veronika Nagevičienė.

Pastaba: Knygos kaina \$ 6 Knygą galima išsiųsti pinigais arba knygos redaktoriaus d-ro

Ar ką nors žinote apie Meno Kūrinių Loteriją?

JEIGU DAR NIEKO NEGIRDĖJOTE,
SKAITYKITE ŠI PRANEŠIMĄ.

„Nepriklausomos Lietuvos“ lietuviškosios spaudos židinio sutiprinimui ir suformavimui į pajėgią dirbti visokius spaudos darbus leidyklą, lietuviai dailininkai yra suaukoję augštos vertės meno kūrinių. Spaudos Bendrovė „Nepriklausoma Lietuva“ šiuos visus darbus leidžia loterijos būdu, tai ir yra Meno Kūrinių Loterija.

Daugelis dailininkų jau atsiuntė savo kūrinius — paveikslus, skulptūras, mozaikas kūrinius, o dailininkė A. Tamošaitienė prie savo tapybos kūrinių pridėjo dar specialiai išauktą savo Meno Studijoje menišką tautinį drabužį; kitų pažadėti kūriniai dar laukiami.

Dabar gi pranešama, kad Meno Kūrinių Loterijos biletai jau platinami.

Loterijos bilietų galima gauti pas Mašinų Fondo vadybos talkininkus.

Šie dailininkai NL Meninei loterijai atsiuntė kūrinių:
Bukauskas Romualdas — Karnavalas.
Skulptorius Dagys — Sargybinis, žvalgas ant pilies bokšto.
Januškevičius Česlovas — Mozaika Šokėja.
Norkus Jonas — Vinco Kudirkos portretas.
Remeika Vytautas — Senas jaunuolis(?).
Šablaukienė Ona — ???
Šepetys Alfonsas — ???
Tamošaitienė Anastazija — Koplytėlė prie tėviškės ir taut. drabužis.
Tamošaitis Antanas — Žvejys.
Valius Telesforas — Vasara.
Vazalinskas Alfonsas — Laurynijos gamta prieš atgimimą.
Viesulas Romas — Sunku giriai be gegutės.
Žmuidzinienė Halina — Naturmortas.

Visiems jau atsiuntusiems meno kūrinių nuosirdžiai dėkoti, laukiame dar iš pasizadėjusių ir nepasizadėjusių pamos, kurios ir tikimės.

VISUOTINIS SPORTO KLUBŲ ATSTOVŲ IR SPORTO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas šaukia visuotinį ŠALFAS S-gos metinį suvažiavimą, 1962 m. gruodžio 1—2 d. Clevelande, Ohio.

Suvažiavime pilna balsavimo teise dalyvauja sporto klubų rinktieji bei skirtieji atstovai, ir ŠALFAS S-gos administraciniai pareigūnai pagal ŠALFAS S-gos statute nustatytą tvarką.

Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti visi sporto darbuotojai, veteranai, fizinio lavinimosi mokytojai ir lietuvišku sportiniu judėjimu besidomintieji privatus asmenys bei organizacijų atstovai.

Smulkios instrukcijos bei informacijos išsiuntinėjamos visiems sporto klubams.

Pavieniai asmenys, norintieji patariamuoju balsu dalyvauti suvažiavime, registruojasi bei informacijas gauna betarpiškai FASK-te, iki š. m. lapkričio 20 d., šiuo adresu:

Lithuanian Athletic Union,
10823 Mangolia Dr.
Cleveland 6, Ohio.

Pabaltiečių Sporto Federacijos suvažiavimas

Š. Amerikos Pabaltiečių Sporto Federacijos suvažiavimas įvyks 1962 m. lapkričio 3—4 d. Clevelande.

PSF-jos susirinkimo, įvyku

B. Matulionio adresu (Wallon Lake, Rhode Island, U. S. A.). Mano adresas: Mrs. Veronika Nagius, 2281 Woodmere Drive, Cleveland 6, Ohio, U. S. A.

* * *

Visi laikraščiai bei žurnalai (ypač nelietuvių) labai energingai pradeda bombarduoti prenumeratorių dar prieš prenumeratą pasibaigiant. Jūsų priminimas po metų nuo pasibaigimo — perdidelis kulkamas, dėl kurio nukentėsite, kadangi prenumeratoriai, įpratę būti laiku paraginami — priemenai, tikrai nepagalvoja apie tą, kas kukliai tyli ir ilgai tylomis laukia.

Prenumeratos atnaujinimo kvietimas paprastai turėtų būti su kinos nurodymu. Kai to nėra, tai gautas pranešimas atidedamas tikslu patikrinti, kiek iš tikrųjų reikia mokėti. Tas vėl mokėjimą nuvilkia.

Siunčiu dabar \$11.00 — už laikotarpį nuo rugsėjo 10 dienų 1961 metų iki tokios pačios dienos 1963 m.

Su geriausiais linkėjimais
V. Rastenis.
New York, USA.

Red. Mūsų prenumeratos mokescio rinkimo būdas nėra dar „suamerikonėjęs“ tik dėl to, kad mūsų skaitytojai dar tebėra ištikimi savo lietuviškiems įpročiams ir anksčiau ar vėliau susimoka.

sio š. m. liepos 15 d. Udora, Ont., nutarimu, suvažiavimą vykdyti pavesta FASKT-tui.

Suvažiavime dalyvaus estų, latvių ir lietuvių igalioti atstovai iš JAV-bių ir Kanados, pa skirtieji atitinkamų tautybių sportinių vadovybių.

Pagrindiniai suvažiavimo tikslai yra šie:

- Sudaryti bendrą JAV-bių ir Kanados Pabaltiečių Sporto Federaciją vadovybę;
- Priimti PSF-jos įstatus;
- Nustatyti PSF-jos veiklos gaires bei ateinančio sezono planą.

Stalo Teniso „Dešimtuko Turnyras“.

III-sis Š. Amerikos Lietuvių Stalo Teniso „Dešimtuko Turnyras“ įvyks 1962 m. lapkričio 10—11 d. Londone, Ont., Kanadoje.

FASKT-to ir ŠALFAS S-gos Stalo Teniso Komiteto pavedimu, turnyrą vykdo Hamiltono LSK Kovas.

Turnyro programoje — vy-

St. CATHARINES, Ont. MŪSŲ CHRONIKA

Apylinkės valdybos ir vietos Pranciškonų vienuolyno viršininko tėvo Barnabo Mikalaus ko bendromis pastangomis rugsejo m. 9 d. įvyko vienuolyno patalpose Tautos šventės minėjimas. Tėvas Barnabas Mikalauskas atlaikė šv. Mišias ir pasakė tai dienai pritaikintą pamokslą ir teisingas A. Liūdžius paskaitė visiems labai įdo-

mią paskaitą. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Žmonių dalyvavo nemažai.

Spalio m. 7 d. 11 val., tuoj po pamaldų, Pranciškonų vienuolyno patalpose įvyko St. Catharines apylinkės lietuvių višutinis narių susirinkimas. Buvo svarstomas lietuvių namų įsigijimo klausimas.

Valdyba.

TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventė šiemet čia praėjo kukliai, bet reikšmingai. Buvo pamaldos, dienai pritaikytas pamokslas. Po pamaldų įvyko paskaita, kurią paskaitė svečias iš Hamiltono, notaras Antanas Liūdžius. Paskaita buvo labai įdomi, visai naujos temos: Lietuvos teisinis gyvenimas. Pasirodo, kad Lietuvos teisinė santvarka buvo labai gera ir augštai vertinama kitų tautų teisės.

Šventę rengė B-nės valdyba drauge su parapija. Tai labai gražus bendro darbo pavyzdys.

PADEKA

Nuosirdžiai dėkojame mūsų gerbiamiems vasarotojams ir lankytojams, kurie š. m. rugsėjo m. n. 22 d. suruošė tokią netikėtą, gražią partiją ir apdovanojo mus naudinga ir brangia dovana.

Ypatingai dėkojame poniam A. Baršauskienei už surengimą tos partijos, p. J. Ramanauskui už gražiai pasakytą kalbą, visoms ponios už paruošimą skanaus maisto ir skanių tortų.

Dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie mūsų partijos:

Pp. H. Adomoniams, p. A. Baršauskams, p. P. Bartėškams, p. P. Bulkams, p. Dikai

KAIP RINKTI KANADOS LIETUVIŲ DIENOS GRAŽUOLĘ

Lietuvių Dienų sumanytojas, Kazys Baronas, besiuoipindamas, kad Lietuvių Dienos būtų įvairesnės, pasiūlė Lietuvių Dienų metu rinkti Kanados lietuvių gražuoles.

Vieni skaitytojai pasisakė už gražuolės rinkimą, kiti prieš, bet klausimas liko atviras.

Į tą mintį KLB Krašto Tarybos suvažiavime, įvykusiame Ottawoje, Tarybos narys J. R. Simanavičius pasiūlė būdą, kaip reikėtų K. Barono pasiūlytą gražuolę rinkti.

Tiesa, J. R. Simanavičius mano, kad galėtų būti renkama ne būtinai mergaitė gražuolė, bet kas nors, kas pasižymėtų koku nors pirmavimu, būtų tai muzikas, sportininkas ar dar kas, kas Lietuvių Dienos dalyviu sužavėtų.

J. R. Simanavičiaus tokio pirmumo rinkimų schema būtų tokia: Kiekviena lietuvių kolumna, ruošdama kokią nors subvymą, išrinktą tą pirmūną. Di desnėse kolonijose tokių pirmūnų susidarytų daugiau per visus metus. Visi tie pirmūnai suvažiotu į Lietuvių Dieną ir iš jų būtų galima išrinkti Lietuvių Dienos pirmūną. Jeigu tai būtų mergaitė, ji būtų Lietuvių Dienos gražuolė.

Šia pačia proga reikia pasakyti, kad J. R. Simanavičiaus siūlymas ten pat susilaukė kritikos. Kai kas mano, kad iš viso nerimtas reikalas, kiti teigia, kad tokie karalienės rinkimai turi neigiamų pasekmių. Vienas tarybos narys, dalyvavęs tokiose gražuolės rinkimuose, sakė, kad ten dėl to tuojau įvykusi nesantaika, barniai, pavydas ir tt. Bet buvo balsų, kad tai gali būti įdomu ir naudinga.

Vis dėlto, kai klausimas iškeltas, verta jį pasvarstyti.

V. Dikaičiams, p. A. Kuncevičienė, p. P. Latviciams, p. K. Leknickui, p. I. Mockūnui, p. A. Naurams, p. I. Petruliams, p. P. Plasčiui, p. J. Ramanauskams, p. Tauterams, p. G. Vazalinskui, p. A. Vazalinskams ir visam jaunimui.

Širdingai ačiū visiems už dovaną ir pinigus.

Jūsų

U. N. Prišmantai.

PADEKA

IR PASITAISYMAS

„Ažuolas“ savo gražioje korespondencijoje apie Maironio minėjimą tarp kitko parašė, kad Maironio portretą scenai papuošti nupaisė „menininkas St. Šetkus“. Nors man tas pavadinimas yra abai malonus, už ką aš čia širdingai dėkoju, tačiau į jį jokių teisiu neturiu.

Nesu menininkas, bet už mano mėgėjas ir taip norėčiau būti vadinamas ir ateityje panašiais atvejais.

S. Šetkus.

Voldemaras - Sleževičius - Purickis -

LIETUVOS UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIJA

Rašo Vytautas Širvydas.

Pirmą negu St. Seimas apipa vidalino šią ministeriją (1921 m.), ją organizavo ir savaip 3 metus (1918 — 1921) tvarkė trys vyrai: Voldemaras, Sleževičius ir Purickis. Tai pasakoja prof. A. E. Senn anglų kalba straipsnyje The Formation of the Lithuanian Foreign Office, 1918 — 1921 (Slavic Review, rugs. nr.). Kiekvienas griežtai skirtingų asmenų bruožų ir poliinių pažiūrų, todėl ir ministerijos veidas bei veikla skirtingai atrodė. Pagrindinio plano ar gairių nebuvo.

Voldemaras oficialiai ministerio pareigas ejo lapk. 1918 — birž. 1920 m. tarpsniu. Prof. Senn jį apibūdina „a self-willed and vain man“ (savavališkas ir tuščias vyras). Užsienyje jis bene geriausiai buvo žinomas, nes Lietuva vis atstovaudavo Tautų Sąjungoje. Anglas Sir Austen Chamberlain jį šitaip apibūdina: „Idomus tipas, pusiau kaimietis, pusiau profesorius. Jo su manim išsikalbėjimas, pavyzdžiui, buvo profesoriško logikos ir kaimietiško nuožvalgumo mišinys“. Mėgęs elgtis sava nuožiūra, nepasitardamas su kitais. Priklausęs Pažangos partijai (vėliau virtusi Tautininkų), turėjusiai intelingentų, bet ne pasekėjų liaudyje. St. Seimui, pavyzdžiui, neįvedė nė vieno atstovo, nors va dovavo sudarant Lietuvos Tarybą ir pirmąjį ministerių kabinetą.

Užsienio ministerija pradėjo pavidalinti, paskiriant Sleževičiaus gerą draugą Jurgį Šaulių Berlynan. Paskyrimą padarė Voldemaras. Kaip žinoma, Šaulio brangų mūsų moderniai istorijai archyvą nupirko ir globoja Pennsylvanija u-tas. Lietuva tuomet buvo išgyvenusi 2 metus vokiečių, alsinančios okupacijos, vokiečių kariuomenė tebesišvaistė krašte (ir pradėjo laukti bolševikus ties Kaunu), Vokiečiai ir davė pirmas paskolas atsikūrusiai valstybei. Todėl Šaulio paskyrimas pirmiausiai Berlynan, ne Londonan ar Paryžiun, buvo suprantamas ir lenkų vėliau išnaudotas prie kaitštams, būk Lietuvai vokiečių „įrankis“. Ikšiam paskelbtieji Vokietijos užsienio reikalų mi-

nisterijos archyvai priekais tams nepateikia jokio pagrindo. Lietuva buvo pačių lietuvių aukurta ir tvarkoma valstypbė!

POSŪKIS ANTANTAI

Lietuvos vadai nuoširdžiai norėjo gauti Antantės pritarimo. Prof. Senn įvardija Sleževičiaus laišką Šauliui (7 sausio, 1919), kurį ir R. Širmaitis vartoja rusų kalba Intervencija anglo - amerikankich imperia listov v Litvie v 1918—1920 g (Istoričeskije zapiski, nr. 45, 1954). Sleževičius rašė: „Visa mūsų politika turi sukurti Antantės pusėn... Mūsų krašto ateitis turi ypač atsiremti Anglija ir Amerika, ne Vokietija“. Po sūkis sutiko stiprių kliūčių, nes Lietuva buvo Vakarų Europai mažai žinoma, o Prancūzija kūrė didelę Lenkiją, kuriai norėjo pavesti Lietuvą.

Šaulio pirmas darbas buvo sudaryti diplomatinę misiją neutralioje Šveicarijoje (Lerne) ir paskirti Amerikos lietuvių Tarybų (katalikų ir katalikių — socialistai nedalyvavo tada Lietuvos atkūrimo žygiuose) Egzekutyvų Komitetą Washingtono Lietuvos diplomatinio reikalų gėnėju. Amerikietis dr. J. Šliūpas atidarė atstovybę London, kurio vėliau Voldemaras paskyrė rusų ambasadoje dirbusį grafą Tiškevičių. Smetona apvažinėjo kaimynus Pabaltiją ir įkūrė misijas Kopenhagoje, Stockholme ir Helsinkyje (1919 m.).

Pirmuoju 1919 metų pusmečiu, tartum, buvo dvi Lietuvos užsienio ministerijos: Paryžiuje ir Kaune. Prie Taikos Konferencijos veikė Voldemaras, Amerikos lietuvių finansuojamas (šie prisitūnė, be stenografų su mašinėlėmis, p-lės M. Radzevičiūtės, p-lės M. Kižytės, p-lės Draugelytės, dar „Lietuvos“ rektorius B. K. Balutis ir kitus). Kaune dirbo Sleževičius. Prof. Sennas pasakoja: Sleževičius buvo vadas pasekėjais gausės negu Pažangos partijos — Liaudininkų. Voldemaras buvo istorijos profesorius ir mokėjo kelias kalbas, Sleževičius buvo advokatas, be lietuvių, lenkų ir rusų kalbų mokėjęs vokiškai. Kaunas negalėjo perdaug

Domicelė ir Antanas Girdauskai aukso jubilejaus proga Sveikiname Jubilatus ir linkime geros sveikatos ir ilgiausių metų. ; Foto A. Laurinaičio.

užsienio reikalams dėmesio kreipti, nes kraštą gulo būtinas reikalas sudaryti karišką pajėgumą atsiginti nuo bolševikų ir bermontininkų ir išvaduoti v. sas Lietuvos valstybei priklausomas žemes. Sleževičius, visgi, pravedė liniją artimesnio bendradarbiavimo su kaimynais latviais ir estais. Voldemaras Paryžiuje šiai linijai buvo šaltas, nors Balutis ir amerikiečiai čia pritarė Sleževičiui.

NĖRA PINIGŲ, NĖRA ŽMONIŲ.

Prof. Senn išvardina pavyzdžių, trukdžiusių ministerijai darbą plėsti. Ypač stigo finansų (pusė biudžeto ejo kariškiams) ir tinkamų žmonių. Iš Paryžiaus Voldemarus grįžus, intrigomis sugriautas Sleževičiaus kabinetas. Premjeru paskirtas inžinierius Ernestas Galvanauskas, kuris ilgus metus gyveno Prancūzijoje ir, rodos, tapo jos pilietis. Čia priklausio ir Juozas Gabrio atsimetimas nuo tolimesnio diplomatinio darbo atkurta Lietuvai. Voldemaras buvo Galvanausko užsien. reik. ministeris ir taupumo sumetimais uždarė kelias misijas. Manė palaikyti Lietuvos atstovybes tik didesnės sostinės, kurios vis dėsė Lietuvą de jure pripažinti.

Finansiniai dalykai ėmė gerėti 1920 m. Nuo priešų apvalyti Lietuvai nebereikėjo tiek daug pinigų kariškiams skirti. Be to anglai davė paskolų lino ir miško eksporto pagrindu. Todėl ir ministerija pradėjo ryškiau pavidalintis. Apie tai gra-

žiai rašoma Vyt. Širvydo spaudoje, buvo sudarytas naujas kabinetas, į kurį užs. reik. ministeriu įėjo Purickis. Prof. Senn mano, tai buvo pirmas mūsų diplomatijos vyras karištas. Kunigavimą metęs, jis diplomatinį darbą pradėjo Berlyne prie Šaulio. Mokėjo prancūzų ir vokiečių kalbas, nes mokėsi Friburgo u-te. Ministerijai, tačiau, trūko žmonių. Pavyzdžiui, spalio, 1920 m. St. Seimas turėjęs kelioms valandoms nutraukti patvirtinimą

St. Seimui posėdžiui pradedus, buvo sudarytas naujas kabinetas, į kurį užs. reik. ministeriu įėjo Purickis. Prof. Senn mano, tai buvo pirmas mūsų diplomatijos vyras karištas. Kunigavimą metęs, jis diplomatinį darbą pradėjo Berlyne prie Šaulio. Mokėjo prancūzų ir vokiečių kalbas, nes mokėsi Friburgo u-te. Ministerijai, tačiau, trūko žmonių. Pavyzdžiui, spalio, 1920 m. St. Seimas turėjęs kelioms valandoms nutraukti patvirtinimą

Ministeriją galutinai apipa vidalino St. Seimo kovo mėn. 1921 m. priimtas įstatymas. Sudaryta keturi Departamentai: Rytų, Vidurio ir Vakarų Europai ir Bendras. Lietuva buvo priimta TS nariu rugs. 1921 m. ir susilaukė Antantės de jure pripažinimų 1922 m. Ministerija įgijo tvirtą pavidalą su centru Kaune ir trylika ar kiek atstovybių — misijų užsienyje.

Savos tautos istorija pesirūpinas amerikiečių lietuvis ir vėl

Tautinių šokių šventės

REIKALU PRANEŠIMAS

Antrosios JAV-bių ir Kana dos lietuvių tautinių šokių šventės vyr vadovas, Bronius Nainys, 6804 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Tel.: Pr. 6-3726, praneša, kad šventė bus 7 d. Chicagoje, International Amphitheatre, West 42rd ir So. Halsted Str.

Šventės reikalu jau veikia atskiros komisijos, kurioms vado vauja:

Repertuaro komisija — pirmininkas Bruno G. Shotas, 7140 So. California Ave., Chicago 29, Ill. Tel. HE 4-1135.

Biletų komisija — pirm. Vencas Vreblūnas, 5941 So. Wash tenaw Ave., Chicago 29, Ill. Tel. He. 4-2375.

Leidinio komisija — pirm. Donatas Bielskus, 2335 So. Hoyne Ave., Chicago 8, Ill. Tel. YA. 7-8922.

Registracijos komisija — pirmininkas Stasys Šiaučūnas, 2511 West 69th. Str., Chicago 29, Ill. Tel. He. 4-1979.

Kompozitorius Jonas Zdanus sutiko tvarkyti muzikos rities reikalus (instrumentaciją, orkestros ir t. t.). Komp. J. Zdaniaus adresas: 1626 So. Boulevard Ave., Evanston, Ill. Tel. Da. 8-3616.

Repertuaras. Šventės repertuaran numatyti šie šokiai: Su ktinis, Kalvelis, Šustas Oželis, Blezdingėlė, Subatėlė, Rugučiai, Kubilas, Audėjėlė, Gyvata

dėkingas prof. Sennui (auto ruii veikalo The Emergence of Modern Lithuania ir kelių straipsnių žurnaluose). Gaila — turime mūsų vyrų, ne ministerijos dirbusių, kurie rašo ilgus straipsnius apie Kongą ar Viet Namą, arba moko Washingtoną kaip JAV užsienio politiką „daryti“, bet tingi pamti plunksnos ir paruošti šaltinių — medžiagos nepriklausomos Lietuvos istorijai, kuri (bliviai parašyta) būtų ir mums maloni pasiskaityti ir ateityje būtų naudinga tyrėjams. Ką padarysi? Lietuviai ne galvos žmonės, syki liūdnei sprendė Am. lietuvių poetas Kleofas Jurgelionis poeto Tysliavos leistame žurnale „Lietuva“.

Vyt. Širvydas.

Ruošiamas atskiras repertuaro leidinys. Jis pasirodys š. m. lapkričio mėn. ir bus tuoj pat išsiųptinėtas šokių grupių vadovams. Leidinyje bus duoti smulkūs šokių aprašymai. Leidinio reikalu prašoma kreiptis į repertuaro komisijos pirmininką.

Registracija. Šiuo reikalu LB Apylinkių valdyboms buvo anksčiau išsiųptinėtos anketos (apie 70). Atsakė mažesnė apylinkių pusė ir užsiregistravo 20 šokių grupių dalyvauti šokių šventėje. **Registracija baigiama š. m. spalio 15 d.** Prašoma grąžinti iki to laiko anketas registracijos komisijos pirmininkui duotu adresu. Ta pačia proga be LB Apylinkių kviečiamos ir visos kitos organizacijos, chorai, mokyklos, ansambliai ir t. t. sudaryti tautinių šokių grupes ir jas pasiųsti į ruošiamą šventę, kad ji būtų didinga, gausi ir spalvinga.

Bendrosios informacijos komisija dar formuojama ir tuo reikalu prašoma kreiptis į J. Grabauską, 6442 So. Kolin Ave., Chicago 29, Ill. Tel. 585-9491. Šventės reikalais žinios bus teikiamos spaudai ir radijui. Prašoma jų dėmesio ir bendradarbiavimo šventės minčiai populiarinti.

Atskirų sričių informacijos reikalu prašoma kreiptis į anksčiau minėtų komisijų pirmininkus ar vyr. šventės vadovą. Chicago, 1962. IX. 24.

LB Chicagos Apygardos Valdyba Tautinių Šokių Šventės rengėjas.

MIRĖ SENIAUSIOJI LIETUVĖ

Rugsėjo 19 d. Wanne-Eicke vietovėje, Fed. Vokietijoje, mirė seniausioji Vokietijos gyvenitoja (gali būti ir pati seniausioji lietuviė). 110 metų amžiaus, Ella Galinaitytė - Rentelienė. Ji buvo gimusi 1852 m. gegužės 19 d. Jos vyras, Rentelis, mirė prieš 40 metų. Velionė paliko dukterį Ievą, 75 m. amž., anukę Mariją 52 m. amž. ir proanukę Eriką 22 m. amž. Velionė iš Lietuvos ir Ruhro kraštą su dukterimi, anuke ir proanukėmis atvyko 1955 m.

SEIRIJŲ GIRIA.

ROMANO EPILOGAS

Voratinkliai nesidraiko be vėjo

33.

„Pažangieji“, atsilankę ligoninėje, dar kelias dienas lankė Klaipėdos žmones. Ypač jie buvo sužavėti laivų statykla Baltijos, kuri stato žvejams laivelius ir nedidelio tonazo laivus. Dr. Alg. Margeris dviprasmiškai rašė: „Baltijos laivų statykla per kelis metus išleido tiek laivų, kiek senoji laivų statykla, va dinamą Lindenau ir Co. per 18 metų“. Tas per „kelis metus“ kėlė pikta juoką, nes tie „keliai metai“ beveik nieku nesiskyrė nuo 18 metų. Bet jeigu ir ne keleri, bet tikrai keli metai būtų, tai ar daug ką tai pasako? Baltijos laivų statyklos darbininkas, tuo metu gulėjęs ligoninėje sužalota koja, gydytojui Barvainiui neįskentė nepasakęs:

— Na, ir nesąžiningas gi tas amerikietis Margeris, kad taip akilai viską rašo. . .

— O ką gis jis akilai parašė, — pasiteiravo Barvainis.

— Daktare, aš senas laivų statyklos darbininkas. Dirbau Lindenau statykloje nepriklausomybės laikais, dirbu dabar Baltijos statykloje. Tai juk nepalyginami dalykai. Lindenau buvo privati dirbtuvė, — Baltija — valstybinė. Ir turiu pasakyti, privati dirbo produktyviau ir geriau. Baltijoje viešpatuoja biurokratija pagal Maskvos formą. Jeigu Lindenau būtų turėjusi tiek užsakyimų, kiek dabar ir jeigu valstybė būtų bent kiek išdė pinigais parėmusi, tai darbai būtų virę, ir jie būtų nepalyginama sparta davę statybinių pasekmių.

— Ar taip tikrai yra? — pasiteiravo Barvainis, tikrai nežinojęs tų dirbtuvių darbo sąlygų, tačiau sprendamas pagal savo darbovietę, tikėjo, ką Baltijos darbininkas sakė. Juk propaganda ir apie sveikatos reikalus užsieniams pūtė mūlo burbulus, kai ligoninėse stigo pačių primityviausių reikmenų, o daugelis ligoninių vaistų pirkdavosi „juodoje rinkoje“, nes jų aptiekti nebuvo. Patys gydytojai, negalėdami dažnai atvejais jiems padėti, patardavo įieškoti reikalingų vaistų privačioje rinkoje.

— Daktare, ar gi tamsta nematai, kokia čia biurokratija užveista? Jeigu yra medžio, tai nėra vinių, jei yra vinių, tai nėra medžio ir panašiai. . .

Barvainis tylėjo. Ir ką jis galėjo pasakyti, kai pats gerai žinojo, kad ligonis sako teisybę.

— Bet gi Margeris rašo, kad laivai išleidžiami serijomis, — kas dvi savaitės ir laivas. . .

— Tai gi, daktare, direktoriaus pasigyrimas ir amerikiečiams akių dūmimas. . . Skurdžiai mes esame atlyginimu ir

skurdžiai darbu. Bet jeigu Maskva mums leistų savarankiškai dirbti, tai būkite tikras, — mes nepalyginamai daugiau ir geriau padarytume. Maskvai, mat, rūpi savo reikalai, kai tuo tarpu mūsų komunistams, nors ir stipriai indoktrinuotiems, nors ir išplautais smegenimis, o savieji, savo tautos reikalai kutena širdį. Bet jų rankos surištos. Ne jie tuos reikalus tvarko. Planai iš viršaus. Atleiskite, daktare už atvirą žodį, — okupacija viską slegia. Visų pirma ji slegia komunistus, skirtus Maskvos tarnybai, o komunistai, toje okupacijos piramidėje, slegia visą valdžios aparatą, o aparatas savo ruožtu slegia ciliinį darbo žmogų, masę. . .

— Tamsta vis dėlto būk atsargus su tokiom kalbom. — pastebėjo Barvainis.

Lyg tyčia, po kelių dienų Barvainį pašaukė žvalgyja. Nušėbo Barvainis ir negalėjo susivokti, kokia priežastis galėtų būti tokio šaukimo.

M. Gorkio gatvėje jis susirado namo numerį be iškabos. Barvainį nukrėtė šurpas pats vaizdas. Sargybinis ir jį prakalbėjo rusiškai ir gavęs atsakymą, liepė palaukti. Barvainiui neramiai plakė širdis. Spengė galvoje. Jam sunku buvo sulaukti visame kūne tremą. Bet jis valdėsi, save įtaigodamas mintimi, kad nieko niekam bloga nėra padaręs.

Pagaliau jį įleido į kambarį, kuriame prie stalo sėdėjo kampuota galva, — iškart jis pamatė, — rusas, su stipria toto riska priemais.

Rusius kurį laiką dar rausėsi savo raštuose ir įėjusį Barvainį nekrepė dėmesio. Barvainis turėjo kai kurį laiką pagalvoti. Mintis kažkodėl gyvai veikė. Ir jis, žiūrėdamas į šį slavo ir mongolo mišinį galvojo: „Tur būt šis rasių sumišimas rusus daro savotiškus. Jie nepaprastai žiaurūs ir jie, kita vertus, nepaprastai mielaširdingi. Jie išsišoksta dideliais gabumais, bet jie gi ir žiauriai buki esti. Jie duoda didelio veikimo ir nepaprastos energijos individų, bet jie gi dideli tinginiai. Jie nuasmeninti ir padaryti paklusniais savo valdovams, bet juose kartais prasiveržia didelės, be ribų, laisvės ir kovos už jų pastangų. Barvainiui švystėrėjo prieš akis vaizdas, kaip kolchozinimo laikais rusai valstiečiai atvykusius pas juos kolektyvų zatorius likviduodavo — perpjaudavo pilvus, prikišdavo šiaudų ir grąžindavo ten, iš kur jie būdavo atsiųsti. . . Barvainį nukrėtė šurpas.

Bet jį pakvietęs tardytojas vis dar buvo išibėdęs ir savo raštus, kažko jieškojo — rausėsi popieriuose. Barvainiui darėsi nejauku. Jis prisiminė ankstyvesnius tardymus, ir jam per nugarą nuėjo banga šalčio.

Pagaliau tardytojas pakėlė galvą ir lyg neatgaudamas są-

monės, vis dar paskendęs kažkokiu įsigilinanu, žiūrėjo nesąmoningomis akimis į tylėjo.

— Jūs vyr. gydytojas, — pagaliau nutraukęs tylą jis paklausė ir įbedė į Barvainį nesimpatiską, tartum perveriantį visą jo kūną kiaurai žvilgsnį.

— Taip, — atsakė Barvainis.

— Apie kokį jūs ten sąjūdį kalbėjote savo kabinete?

Barvainis nustebo, kaip šaltu vandeniu perpiltas, bet neti kėtai jam dingtelėjo mintis:

— Kalbėjome apie sąjūdį Amerikoje panaikinti negrų segregaciją. . . Apie tai rašė „Tarybinė Klaipėda“. . .

— Tikrai taip? — prisipyręs teiravosi tardytojas.

— Tikrai. O dėl ko jūs galite abejoti, — ar netiesa tai, ką rašė „Tarybinė Klaipėda“?

— Žinoma, tai tiesa, jei rašė „Tarybinė Klaipėda“. Man buvo pranešta visai kas kita. O jūs sakote teisybę?

— Tikra tiesa, — tvirtai teigė Barvainis.

— O gal jūs kalbėjote apie kokį kitą sąjūdį.

— Ne. Kalbėjome apie tą sąjūdį, apie kurį rašė „Tarybinė Klaipėda“ laikraštis. Kito sąjūdžio neteko pastebėti.

— Na, gerai, daktare. Jūs galite eiti. Daugiau klausimų neturiu. Do svidanija.

„Na, jau geriau su tavim niekad daugiau nepasimatyti“... pagalvojo Barvainis, greičiau atsakęs „Do svidanija“, ir išėjo. Tik tai išėjęs iš žvilgybos būstinės Barvainis atsiminė aną rytą į kabinetą patylomis įslinkusią sanitarę, kai jis su jaunais savo padėjėjais kalbėjosi apie juos lankiusią moterį, kuri rinko Klaipėdoje statomai bažnyčiai aukas ir kalbėjo apie susipratimo ir lietuvių sąmoingumo sąjūdį.

„Piktadarė, — pagalvojo Barvainis. — Ji vis dėlto nugirdo mūsų pasikalbėjimą. Tuojau turiu išpėti jaunuosius gydytojus, kad ir jie tą patį sakytų tardytojui“.

Pasirodė, kad abu praktikantai taip pat turi pakvietimus į žvalgybą.

Šilgalis ir Kalėnas, skyrium tardytojo iškvesti, pakartojo tas žinias, kurias ir Barvainis sužinojo pas tardytoją. Visi jie buvo vienos minties: okupantas budi nepaprastu stropumu. Tam tikslui jis yra pajungęs tūkstančius žmonių visose gyvenimo ir darbo srityse. Stalino aparatas veikia ir prie Chruščiovo. Niekio praktikoje nepasikeitė. Tilvytis teisus, kad guldė galvą už Staliną. Matyti, Tilvytis suvokė, kad Chruščiovo vadinama sis Stalino nuvertinimas yra tiktai vienas dar sovietiškos propagandos triukas. Chruščiovas pats turi įsistiprinti Nikalojaus - Lenino - Stalino soste, todėl ir nuvertina savo pirmtaką — tėvą ir mokytoją. . .

Daugiau bus.

Paminklas

GENEROLUI GYDYTOJUI VLADUI NAGIUI -
- NAGEVIČIUI

Tai kelių autorių atsiminimų pobūdžio leidinys, nors jame yra grynai aprašomojo pobūdžio istorinio turinio dalių. Tai yra vertingas leidinys, pasitaraujas istorijai ir lietuvių kultūros istorijai.

Dr. Balys Motulionis trumpu laiku suredagavo jau antrą vertingą leidinį. Pirmasis buvo skirtas Fraternitas Lithuanica organizacijos aukštinėms sukaštėms ir dabar — „Generolo gydytojo Vlado Nagiaus Nagevičiaus gyvenimo ir darbų apžvalga“.

Leidinyje, kaip matome, pavadintas kukliai, bet jo turinys labai prašoka visokių kuklumų.

Trumpą Nagiaus - Nagevičiaus gyvenimo apžvalgą labai santūriai daro jo žmona, Veronika Nagevičienė. Trumpai, bet aiškiai, faktais paremiant atpasakotas žymiojo visuomenininko ir nepaprastos energijos bei didžiulės iniciatyvos kupiną Nagiaus asmenybę. Jau gimnazijoje būdamas pradėjo kovas už lietuvių teises ir Lietuvos laisvę. Studentaudamas jau plačiai reikšėsi ir pareiškė didelį iniciatyvumą. Pasekė — Fraternitas Lithuanica, dalyvavimas Didžiajame Vilniaus seime, atsisaukimų platini mas — tai vis jo veikla. Ir gimnazijoje ir universitete už jo veiklą persekiojamas, kalinimas, bet tikslas siekia visu užsi spyrimu.

Krašto aps. min. K. Žukas ypač iškelia Nagiaus nuopelnus kuriant Lietuvos kariuomenę, kai A. Voldemaras pasisako prieš jos kūrimą. Šio šita kova prasidėjo didieji Nagiaus darbai: kariuomenės medicinos ir sanitarijos darbai, ligoninės steigimas ir tt. Karo muzėjaus sukurimas per 24 dienas parodė jį esant nepaprastu gabumu organizatorium, kas ir tolimos nėje veikloje sėkmingai reiškėsi. Pasekmėje: visa eilė organizacijų, visa eilė darbų, visa eilė sumanymų, liečiančių žmogų, gamtą, gėrį ir grožį.

Gen. Nagius — kūrėjas plačia prasme. Ir šia prasme verta šią knygą pasiskaityti jauni mui. Iš Nagiaus yra ko pasimokyti idealizmo, pasiaukojimo,

darbingumo ir gražių siekių, kilnių idealų.

Būdinga, kad Nagius studijuodamas Karo medicinos akademijoje, lygiagrečiai studijavo archeologiją Institute, ir abi augštas mokyklas pabaigė. Ir savo veikloje reikšėsi ne tik kaip gydytojas, bet ir kaip archeologas, jau nekalbant apie visuomeninę sritį, kurioje jis buvo veikliausias.

Gen. gyd. V. Nagaus biografinė verta dėmesio kiekvienam lietuviui, o ypač jaunimui. Yra ko iš jos pasimokyti lietuviui.

Kitas labai svarbus ir vertingas šio leidinio skyrius yra „Karo muzėjus — didysis gen. gydytojo Vl. Nagiaus - Nagevičiaus kūrinys“, kurį parašė leidinio redaktorius Dr. B. Motulionis. Kai dabar Karo muzėjus yra išniekintas ir sunaikintas, šis skyrius ypač yra svarbus, nes jis apytikriai duoda Karo muzėjaus vaizdą, galimai artimą buvusiam tikrovei. Karo muzėjus ir jo sodnelis su paminklu nežinomam Lietuvos kariui ir toms apeigoms, kurios buvo garsios ne tikai visoje Lietuvoje, bet buvo žinomos ir už Lietuvos ribų, — ne priklausomybės laikais buvo tapę šventove, kurioje Lietuvos žmonės susitelkdavo prie laisvės ir nepriklausomybės idėjų. Visa tai okupanto suniekinta ir sunaikinta. Plati karo muzėjaus apžvalga duoda buvusiojo muzėjaus visai tikrą vaizdą.

Leidinyje, be to, visa eilė atsiminimų — Z. Oželenės, U. Janušienės, St. Raškio, V. Ingelevičiaus, J. Puzino, B. Tarkūno, A. Mažeikos, B. Motulionio ir kt.

Leidinyje gausiai iliustruotas, kas ypač pagyvena ir paryškina didžiojo Lietuvos sūnaus gyvenimą, veiklą, tikslus, pabrėžtiną jo humaniškumą ir didelę tėvynės meilę.

Viename skyrelyje kalbama apie gruodžio 17 d. perversmą ir įtarimus, esą Gen. Nagevičius dalyvavęs tame sąmokslu. Leidinyje tas įtarimas nugincijamas. Ir šio rašinio autorius tvirtai patvirtina, kaip liudijimas, kad Gen. Vl. Nagius Nagevičius, sužinojęs apie ruošiamą

KULTŪRINĖ KRONIKA

SOLISTAS ANTANAS
KEBLYS PAKVIESTAS
LIETUVIŲ OPERON

Montrealio lietuvių solistas, baritonas, Antanas Keblys gavo pakvietimą dalyvauti Lietuvių operoje Čikagoje, kur statoma Leoncavalio opera „Pagiacai“. Ši opera reikalinga dviem baritonams, — vienas rolę pakviestas išpildyti Antanas Keblys.

DAIL. V. STANČIKAITĖS
DARBŲ PARODA
DETROITE

Lietuvių kultūros klubas Detroito, be kitų svarbių kultūrinių darbų, kasmet surenša bent po vieną dailės meno parodą. Šiame LKK valdybos anksto užplanuota — dail. Vlados Stančikaitės - Abraitienės meno paroda. Ši menininkė ilgai gyveno Brazilijoje. Ji ne vien tapytoja, bet ypač ji išgarsėjo vaikų literatūros iliustravimu. Dail. Vl. Stančikaitės iliustruotų knygų šiandien turi me daugiau 40.

Detroito, Vlados Stančikaitės paroda atidaryta rugsėjo 20 d., Tarptautinio Instituto rūmose, 111 E. Kirby, prie Woodward meno muzėjaus, rugsėjo 23—30 d.

perversmą, tikrai įspėjo valdžią, kad perversmas ruošiamas. Gen. Nagius tuo tikslu buvo atvykęs į „Lietuvos Žinių“ redakciją, Laisvės alėja 60 nr., ir čia pasakė, kad perversmas ruošiamas. Apie tai tuojuo buvo pranešta min. pirm. M. Slezevičiui, kuris apie tai kalbėjo si ir su štabo virš. Škirpa ir su Kf. apsaug. min. Papečkio. Kiek žinau, Papečsky M. Slezevičių užtikrino, kad pavojaus nėra. Dėl tolimesnės Papečkio laikysenos šių eilučių autoriui, ligšiol neišnyko abejonių mintis. Tebus tai pasakyta, kai naujasis leidinys kelia perversmo klausimą.

Visokių atveju leidinys apie Gen. Vl. Nagių Nagevičių yra labai rimtas, idomus ir naudingas. Tai didelis indėlis lietuvių tautos kultūros ir bendrojo istorijon.

J. Kardelis.

100 METŲ RIMSKIO KOR
SAKŲ VARDŲ
KONSERVATORIJAI

Tai yra Petrapiilo - Petro grado — Leningrado (kusių vardu) konservatorija, kuriai yra duotas kompozitor. Rimskio - Korsakovo vardas. Jos iniciatorium buvo kompozitorius Antanas Rubinstainas. Ji įsteigta 1862 m. rugsėjo 20 d. Pirmuoju jos absolventu buvo kompozitorius P. I. Čaikovskis.

Ši konservatorija ir lietuviams yra davusi visą eilę žymių muzikų: Kiprą Petrauską, V. Grigaitienę, Miką Petrauską ir daugelį kitų.

1871 m. profesorium šios konservatorijos buvo pakviestas Rimskis - Korsakovas, kuris čia dirbo 40 metų, ir išauklėjo didelį būrį žymių pasaulinio garso kompozitorių: Liadovą, Ippolitą - Ivanovą, Prokofjevą, Glazunovą, Stravinskį, Šostakovičių, Saporiną ir daugelį kitų.

Ir dabar dar daugelis lietuvių vyksta ten pasitobulinti, nors ten dabar ir negirdėti žymenų mokytojų.

PER MADRIDO RADIJĄ
I LIETUVĄ.

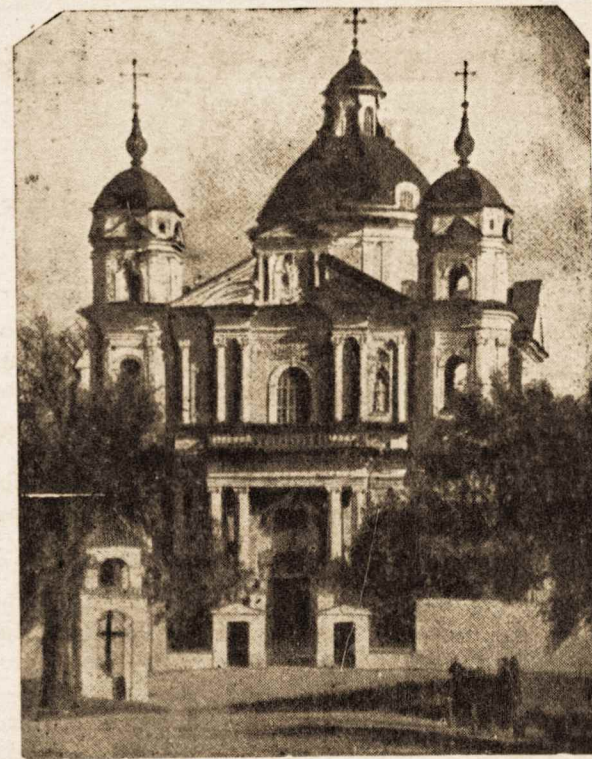
Šio skyriaus vedėjas yra pakviestas lietuviškos radijo valandėlės Madride kalbėti i Lietuvą apie laisvojo pasaulio lietuvių sportą, jam viešint šiame Ispanijoje.

N. L. red. paprašė p. K. Baroną tautiečius Lietuvoje pasveikinti NL redakcijos ir skaitytojų vardu, linkint jiems įgyti ištvėrmės sunkiose okupacijos, pavergimo ir nesibaigiančio prievartavimo sąlygose.

PROF. DR. KAZIMIERO
PAKŠTO

mirties dvejų metų paminėti mui bibliografas, Aleksandras Ružancovas, sudarė ir savo įgomis išleido 16 pusl. leidinį „Pakštiana“.

Leidinyje susideda iš trijų dalių: velionies biografijos, ne kologų, jo paties kūryba: tarp tautinės bibliografijos dešimties klasifikacijos tvarka. Tai yra jau antras Ružancovo kūrinys velioniui pagerbti. Pernai mirties metinėms paminėti jis parašė ir pats išleido — „Prof.

Sv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje, kurią Lietuvos okupantai Rusijos bolševikai padarė sandėlu.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Alf. Vambutas. TRYS SAKALAI. Pasakos ir padavimai. Premijuotas 1957 m. Lietuvių mokytojų sąjungos Amerikoje. Iliustravo dailininkė Vlada Stančikaitė. Išleido Lietuviškos knygos klubas, 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Ill. nois, USA. 188 puslapiai. Kai na 2 dol. Leidinys gražus. Tinka mokyklai ir vaikams.

Juozas Kralikauskas. TIT NAGO UGNIS. Romanas. Apilanką piešė dailininkas Telesforas Valius. Tai yra šiemet „Draugo“ konkurse laimėję premiją romanas. 206 pusl. Išleido Lietuviškos knygos klubas, 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Ill., USA. Leidinys gražus.

Lithuania LAND OF HEROES. Country, people, history, language, Lithuanian's fight against Kremlin rule Soviet genocide practices in Lithuania. Prepared and edited by Leonard Valiukas. Lithuanian Days Publishers, Hollywood, Californie, USA. 1962.

K. Pakšto mirties atgarsiai laisvojo pasaulio spaudoje“.

J. P.

Knyga plačiai nušviečia lietuvių rezistencinę ir partizaninę kovą lietuvių ir nacių okupacijų metais Lietuvoje. Knyga parašyta specialiai svetintam čiams informuoti apie Lietuvos laisvės kovą tėvynėje ir pasaulyje; gausiai iliustruota, plačiai dokumentuota tai dar vie na 2 dol. Leidinys gražus. Tinka mūsų laisvės bylos draugams ir rėmėjams.

JŪROS ZADAS — 40-ties metų Lietuvių jūrų skautijos jubilėjinės stovyklos dienoraštis Custer Michigan, „Rakas“ stovyklavietė, 1962 m. Biuletenis rotatorium spausdintas, ilius truoats stovyklavimo metu ėjo kasdien, kaip dienraštis. Leidėjais buvo Jūrų skautijos kornoracija „Gintaras“; redaktinę komisiją sudarė: A. Aglinskis, M. Gumbinaitė, V. Motušis, G. Rėklaitis ir p. Urbonaitė. Tai buvo gražiai leidžiamas biuletenis.

LAIKRASTIS AUKLĖJIMO REIKALAMS

„Mūsų Vaikas“ — rugsėjo mėnesio pradžioje Amerikos Lietuvių Montessori Draugijai išleido rotatorium spausdintą neperiodinį žurnalo formos leidinį. Nukelta į 5-tą psl.

GERBIAMI LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS PRENUMERATORIAI

Prenumeratos mokėstį sumokėti ir kitus reikalus sutvarkyti gali per p. ALBERTĄ NORKELIŪNĄ. 6695 — 35-ta Avenue, Rosemount, Montreal, Que., Canada, kuris turi Lietuvių Enciklopedijos leidyklos įgaliojimus.

Ten pat galima užsisakyti - prenumeruoti Lietuvių Enciklopediją bei kitus LE leidyklos leidinius.

Lietuvių Enciklopedijos Administracija.

SEJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis.

Leidžia ir redaguoja: J. Lazauskas.

Eina dešimtį metų.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS.

1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.

Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

A. JONYNAS ir J. POŽERA

Oi, ta kirmėlaitė...

5.

Po kelių valandų pasitarimo išrenkama trijų asmenų delegacija, taip sakant, atstovai su viršininku derėtis. Mūsų Pupalaiškis mėgsta, kai jį kreipiamasi kolektyviškai, per visuomeninius atstovus. Tada kažkaip su didesniu įkvėpimu galima galima pakalbėti, autoritetinčiau patarti ir pamokyti. Be to, neatrodo, kad vienam ar kitam darbuotojui leidžiama asmeniškai pasinaudoti visuomeninėmis gėybėmis.

Vyriausiojo buhalterio kaktose vėl nebeliko raukšlių. Skubiai tvirtu braižu jis pasirašinėja čekius ir bankinius pervedimus. Trumpais, tarp tautiniais sakiniiais svaudo tarnautojams nurodymus. Galima tikėti, kad viršininkas būtinai išskirs vielos tinklo arba jau tų, kaip Balašis sakė, lentgalių. Juk ir iš lentgalių galima nau dingą dalyką padaryti. Ypač kai, gražiai prašytas, kokios nors kontoros ar cecho sandėlininkas nebruka tau broko. Svarbu tik gauti principinį leidimą.

4.

Vis dėlto lengviau buvo pirmykštės visuomenės žmogui kovoti su gamta. Susitikai, sakysime, kokį nors lokį ar taurą — drožk vėzdu, ir niekas tavęs už tai nepasmerks. Nei gamtos apsaugos įstatymų, nei visokių ten visuomeninių inspektorių. O civilizuotam žmogui, net ir su paprasčiausiais graužikais — kiškiais kovojant, reikia ir didžiausio atsargumo, ir gudriausio išradingumo griebtis.

Mūsų viršininkas Mykolas Pupalaiškis labai humaniškas žmogus. Bet ir pačiam humaniš

kiausiam kartais tenka susidurti su neišsprendžiamomis humanizmo dilemomis. Žiūri jis vieną dieną į savo medžius ir negali sutvarkyti apmaudo: gražiausi skiepeliai kone iki pusės nugrauzti; visa žievė tarkuote nutarkuota. Klaišakojų darbas. Ir kaip dabar mylėti, saugoti gamtą? Gailiesi medžių — naikink kiškius, gailiesi kiškių — peržegno sodą. O juk ir tie ir tie — motinos gamtos tvariniai, mūsų šalies turtas ir papuošalas.

Ilgokai teko Raudonikiui, viršininko pavedimu, sukti galvą, kol sugalvojo realų ir imanų gamtos apsaugos planą. Iš nepajudinamų viršininko fondų vėl buvo išskirtas rulinėlis cinkuotos vielos tinklo, visi kolektyviai stojo me Pupalaiškio sklypelyje ir atvirą kovą su graužikais. Įstiesėme vielos tinklą skersai sklypelį ir pradėjome spausinti nenaudėlius prie tvoros. Atsargiai po sprindį, po žingsnį, saugodami, kad nei vienas kiškis nepralistu pro tinklą apačią. Į pavakarę suginėme visus į pakraštį, prirėmėme prie tvoros, negailestingai subruko me į vieną kampą. Taip, jau dabar nebepa spruksite. Jonas Raudonikis, atsargiai pralindęs pro užtvartą, čiumpa nenaudėlius už ausų ir neša besispardančius prie vartų. Švyst — pašvyst ir dumia vargšas kenkėjas į laisvę, i beribes erdves, taip sakant, net juokas ima, žiūrint į tuos besispardančius padarus: juos saugoja, i laisvę išleidžia, o jie dar spardosi. Akivaizdus įrodymas, kad jie neturi sąmonės.

Kitą dieną tomis pačiomis priemonėmis ėmė mės gamtos apsaugos darbo Raudonikio sklype lyje. Jau turėjome šiokią tokį patyrimą: darbas ėjo žymiai sparčiau, ir viskas būtų greitai ir sėkmingai pasibaigę, jeigu ne mišūrininkai Raudonikio vaikai. Tėvui ilgausius iš sodo benešio

jant, kad įkibs abu jo sūnūs i skvernus, kad paleis dūdas:

— Palik, tėtusi, bent porėlę mums. Auginsime, prižiūrėsime, žolyte per vasarą šersime, gražų gardelį namuose sukalsime.

Tas Raudonikis paikina savo vaikus. Pasiklausė, pasiklausė jų raudos, truputį papyko, bet čia pat ir nusileido:

— Na, vieną porėlę galite pasilikti. Tik, žiūrėkit jū man neskriausite, saugokite...

Tik to ir reikėjo. Patiko Raudonikio vaikų iniciatyva mūsų valdybos darbuotojams. Tamas Balašis pirmasis pagyrė:

— Žinoma, kuriam gi velniui tuos kenkėjus laisvėn paleisti. Dar į kurį nors kitą sodą susimes arba valdiškus miškus pradės graužti... Izolijuoti, būtinai izoliuoti...

Ir susirinko Tomas Balašis iš savo sodelio visus kiškius (gerą tuziną), susikišo i maišą, nusinešė namo. Turės žmogus darbo tokią šeimynėlę šerti.

Neatsispyriau ir aš visuotinei kiškių auginimo manijai. Ir šiaip, ir taip bandžiau priešintis, bet abi mano dukros taip isikibo i graužikų ausis, taip meiliai priglaudė prie krūtinės, po porėlę žvėriukščių, kad jokia jėga nebuvo galima atplėšti. Teko nusileisti. Tegul auginą. Kad tik ramybė būtų namuose.

Taip ta kebli kiškių istorija ir būtų pasibai gusi, jeigu ne kai kurių mūsų valdybos darbuotojų sentimentalumas. Yra gi tokių žmonių, kurie neįstengia suvaldyti savo jausmų, vi siems aplinkiniams ramų gyvenimą drumsčia. Nettekus po to, kai visi kiškiai buvo sėkmingiausiai paleisti i laisvę arba paimti apsaugon, atsineša mūsų vyriausiasis buhalteris įstaigon

keistos išvaizdos priešpiečius: paukštiena ne paukštiena, žvėriena ne žvėriena... Kepsnys, ir tiek... Atsineša žmogus, ramiausiai valgo, kaulelius i šiukšlių dėžę numetga. O sąskaiti ninkė Emilija Šulkaitienė vis dirščioja ir dirščioja pro petį i savo viršininko užkandą. Verksminga boba ta Šulkaitienė. Jautri iki alpalmio. Visokioms katėms. šunims ir kitokiems nesąmoningiems Pono Dievo tvariniams didžiau sio sentimentalumo pilna. Nespėja Tomas Balašis su reikalais išeiti iš buhalterijos, o ji pradedą:

— Kiškieną valgė! Garbės žodis — kiškieną! Aš jau neapsiriksiu. Tokia tamsi mėsa! Vyras, amžina atils, medžiotojas buvo... Manęs dėl žvėrienos neapgausi...

Verksmingoji Emilija net šiukšlių dėžėje pasirausti nepasidrovėjo. Kaulelius demonstruodama, savo hipotetėzės teisingumą įrodė.

Žinoma, valdyba susijaudino. Tik pagalvokite, kiek nemalonumų gali susidaryti kolektyvui dėl vieno žmogaus. Lyg negalėtų vyriausiasis buhalteris ten kokią nors žąsį ar bent jau naminių triuši priešpiečiams atsinešti. Naminiai paukščiai ir žvėreliai tam gi ir auginami, kad juos valgytų, o laukiniai — visai kas kita. Ju atžvilgiu negalima turėti specpetito.

Koridoriuje susimetę, trumpai aptarėme Emilijos Šulkaitienės įtarimą. Jonas Raudonikis iš karto pasiūlė nueiti pas Tomą Balašį ir patikrinti, ar visi jo apsaugai paimti kiškiai tebėra gyvi. Bet juk niekas iš mūsų ir neskaičiavo, kiek kiškių vyriausiasis buhalteris susikišo i savo maišą. Galėjo būti dvylika, galėjo būti ir trylika.

Bus daugiau.

Mirtis sovietiniame pragare

Iš H. Tautvaišienės Tautų kapinynas Sibiro tundroje.

20.

Buvo teisiama ligoninės šeiminių lietuvių S. už valstybę nekinančias kalbas. Kaltinamo ji visiems girdint,

buvo pasakojusi apie bolševikų žiaurumus Lietuvoje.

bet teisme gydytoja liudijo, kad kaltinamoji S., jai girdint, nieko panašaus nesakiusi. Tokiu savo liudijimu gydytoja buvo nusidėjusi bolševizmui. Jei gydytojos liudijimas būtų kitas, daugiau apgyventoje svetovėje, kur bolševikams būtų buvę patogų už tokį liudijimą keršyti, jie gydytojai Gryko būtų iškelę bylą, kaip „tautos išdavikę“, gynusiai priešą. Bet čia buvo kitos sąlygos — gydytoja buvo nepakeičiama, todėl pasitenkinta partijos sekretoriaus Čibišovo griežtu gydytojai įspėjimu. Šeimininkę S. pasmerkė 7 metams į darbo stovyklą, atskyrė nuo dukters ir išgabeno. Pati pasmerkioji teis

me laikėsi labai drąsiai, pakartodama teismui, ką buvo kalbėjusi. Vadinamasis teisėjas, skelbdamas sprendimą, dar nuo savęs pridėjo: „Užteks jai septynerių metų, ji ir tu nusitaukys“ — ciniškai patiesino tokį būk tai minkštą sprendimą. Gydytojos atmintyje iki mirties turėjo pasilikti čia patiti žiaurūs gyvenimo vaizdai. Septyneriems metams pralinkus, gydytoja mirė Jakutske.

Mūsų moterys pasakojo, kad ji mirties patalę kliebėdama kalbėjo, apie šalčius ir žiaurius šiaurės vėjus.

Jau saulė šviečia naujai patatytam Trofimovskui. Sniego audros dabar būdavo rečiau, su didesnėmis pertraukomis. Saulės šviesoje jau matėme išliudius ir savo dar sniego dengiamų buveinių skudurais dėvintus poliarninį laikotarpį iškerčius žmones. Aprašiotais veidais, ištinusiomis kojomis, pasiramstydamieji pagalvėms, per baltai šviečiančio, kietai suplakto sniego pusnį jie vos nevos judėjo duonos parduotuvės link. Šen ir ten jau buvo mato mi

šikinkę į virves susikuprinę rogių traukikai

— toliau vykstantieji malkų rūpintojai, o upės link — ledo kirtikai.

Vis dar negaliu pamiršti mažažemės jėgų netekusios, da bar kiek atsipeikėjusios ūkinin

kės Augustinienės. Susikuprinusios moteris. Ji krapštėsi sniege, viršūnė atmatų vietoje, kaip alkanas ir išbadėjęs šuo. Jos galvos apdangalas buvo glindų (utėlių perais) išmargintas. Greit ir ji mirė. Ji gulėdavo prie barako sienos, laukdama, kad greičiau nukeliautų pas savo mirusius vaikus. Jos sūnus ir dukterė, plytų nešikė, jau gulėjo sniege kapinių vietoje. Jos vyras ir kitas sūnus mirė Altajaus miškų darbuose. Liko tik 12 m. Antanėlis, kurį laiką dirbęs žuvininkystės koi choze.

O viršininkų butuose?

Viršininkams iš rąstų statytuose namuose niekas poliarnės nakties metu nei cinga, nei šiltine nesirgo. Tik sausio mėnesį vienas jų buvo gavęs plaučių uždegimą. Feldčeris lydimi turėjome jį pristatyti į ligoninę, kur jam buvo paskirta ta.

Paties viršininko kambarys skendėjo žvakių šviesoje ir buvo šiltas. nes visą parą kūrėsi moliolio plytų krosnis. Ten buvo stalas, suolai, geležinė lova. Matėme šiltes antklodes, kailinius, iš įvairiausių žvėrių plaukų nuvelta avalynę ir tokias pat medžiagos pirštines.

Užstalėje sėdėjo jauna mergina, valgė saldumynus. Stalas buvo apkrautas amerikoniškais konservais, balta duona, saldumynai ir net „vodka“. Apie 40 m. amžiaus ligonis karščiaavo ir sunkiai kvėpavo. Feldčerė rengė ligonį. Mergina buvo rami ir abejinga visam tam, kas kambarįje vyko. Ji ramiai užkandžiavo. Toji mergina buvo išviliota ir paimta iš išbadėjusio barako kad viršininkui ilgos poliarnės naktys būtų trumpesnės.

Prieškambaryje matėme sudytos riebios žuvies statinę. Alkanai palydovai, eidami pro šalį, sugėbėjo kelias žuvis paimti.

Bus daugiau.

ELEKTRONINĖ SKAIČIAVIMO MAŠINA AKADEMIJOJE

Liepos 13 d. Lietuvos Mokslų akademijos skaičiavimo centre pradėjo veikti elektroninė skaičiavimo mašina BES M 2 M. Vilniaus Elta paskelbė, kad tos mašinos paleidimas žymiai sustiprins akademijos skaičiavimo bazę, leis sėkmingai vykdyti mokslinio tyrimo darbus. E.

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS
VILNIAUS ŽALGIRIO IRKLUOTOJAI,

iškovojo pasaulio pirmenybėse Liucernoje viceministerio vardą, buvo sutikti ne tik Vilniaus aerodrome, bet taip pat pagerbti tūkstančių žiūrovų futbolo rungtynių pertraukos metu tarp Vilniaus Žalgirio ir Leningrado Zenito mūsų sostinės stadione. Taip pat, jie buvo apdovanoti ir medaliais. Deja, čia ir paaiškėjo, kad aštuonvietės trys nariai — D. Siemionov, V. Čiorstvyj ir vairininkas I. Larinson buvo lietuviams kaip „angelai sargai“ buržuaziniam krašte, kadangi patalpintoj nuotraukoj vilniškiams. Sporte, tu trijų asmenų nerandame. Greičiausiai jie yra iš Maskvos ar Leningrado, priskirti Žalgirio išvykoje į Filadelfiją ir antrą kartą, pasaulio pirmenybėse Šveicarijoje. (Greičiausia dėl Žalgirui primestų menkų sportininkų ir nelaimėta pirmoji vieta. Red.).

IŠ LENGVOSIOS ATLETIKOS

rungtynių, reiktų atžymėti buvusio pasaulio meistrės B. Zalagai tytės — Kalėdienės atsiėktą gražią pasekmę įieties metime Žalgirio pirmenybėse, kur jos metė 53,62 m. Šia paskėme, lietuvių atsisotjo paulyje aštuntoje vietoje šiame tinėj lentelėj, kur dar randame dešimtoje vietoje A. Stančiūtę su 53,47 m.

Negalima tylomis praeiti ir apie atsiėktą naują Lietuvos

JAUNIŲ ŠUOLIO Į AUGŠTĮ REKORDĄ.

Jo savininkė yra 18-metė S. Trimbelytė, iššokusi 1,57 m. Tik keista, kad jaunuolė nuotaukoj (o po ja užrašas „šuo liui ruošiasi vilnietė S. Trimbelytė“) stovi... basa. Šuolio i

augštį rungtis, reikalauja būti natūraliai. Be jų neįmanomas atsispyrimas. Jeigu ji tokį augštį pasiekė be batukų, lietuvių turėtų užaugti ateityje į naują pasaulio žvaigždę.

LIETUVOS FUTBOL PIRMENYBĖSE

Didelių staigmenų nebuvo. Per reitos savaitės rungtynėse, dižiausią žiūrovų skaičių ir vėl sutraukė Klaipėda, kur beveik 4,5 tūkst. futbolo „sirgalių“ patenkinti išsiskyrė po laimėtų rungtynių, vietos Granito prieš Šiaulių Elnių 2:1.

NEMAŽA STAIGMENA

reikia laikyti, grįžimą Vytauto Saunorio trenerio pareigoms. Prieš dvejus metus, po nesutarimų su Žalgirio vadovybe, trenerio pareigas iš jo perėmė Glaskov (šiemet jau treniruoja Sip. Paberžis). V. Saunoris kurį laiką treniravo Kauno Bangą, tačiau gyvenant Vilniuje, susidarė daug nepatogumų. Pasitraukė iš pareigų Kaune, nerėdamas greičiausiai pasiūstis šeimos gyvenimui. Deja, kaip atrodo, jis vėl grįžo trenerio pareigoms į Vilniaus Elfos futbolo komandos eiles, kuri jo rankose dar nepalaimėjo nė vienos rungtynių Lietuvos futbolo pirmenybėse. O Vilniaus Žalgirio futbolininkai, Sov. S-gos futbolo pirmenybėse, sužaidę lygiomis su Leningrado Zenitu, nors jiems pergale „verkiant“ buvo reikalinga, kadangi pirmenybių lentelėj jie randasi paskutinėj vietoj, kartu turėdami labai nedėkingą — 12:39 įvarčių santykį.

Sov. S-gos moterų krepšinio komanda, besirušdama Europos pirmenybėms, Maskvoje sužaidė daugiasakas rungtyn

nes su Vilniaus Kibirkšties penketuku.

LIETUVAITĖS PATYRĖ DU SKAUDŽIUS PRALAIMĖJIMUS:

pirmą dieną 30:84 ir antrą 35:73. Sov. Sąjungos rinktinė žaidė Jūratė Doktoraitė, pelnydama pavergėjui daugiausiai taškų.

P. S. Šešioms savaitėms atsi sveikinu su visais šio skyriaus skaitytojais tikėdamas, ir iš Europos sportinio gyvenimo, priisiusti bent kelias korespondencijas.

NL red. mielam Bendradarbiui linki laimingos ir sėkmingos kelionės po Europą ir Ispaniją.

TRUMPAI IŠ LIETUVOS.

Naują Lietuvos rekordą 200 m barjeriniam bėgime atsiėkė J. Jonaitis — 24,4 sek.

— V. Mikėnas jau septintą kartą iškovojo teisę dalyvauti SS-gos šachmatų pirmenybėse. Jo ankstyvesni pasirodymai pasibaigė taip: 1940 m. 13—14 vieta, 1944 m. 5—6, 1949 m. —13, 1950 m. — 9 ir 1957 m. — 18.

— Šiaulių boksinkinai nugalėjo Maskvos Lokomotyvą 7:3.

— I Lietuvos jaunių futbolo baigminį susitikimą pateko Vilniaus Žalgiris, Šiaulių Sakalas, Panevėžio Linas ir Kauno Banga.

— Lietuvoje apsigyvenęs latvis Eriks Grundmanis pirmas peržengė dvejų metrų ribą, iššokęs į augštį 2,01 m. Tai naujas Lietuvos rekordas, (taip skelbia pavergtos Lietuvos spauda) kuris yra labai abejotinas lygiomis su Leningrado Zenitu, nors jiems pergale „verkiant“ buvo reikalinga, kadangi pirmenybių lentelėj jie randasi paskutinėj vietoj, kartu turėdami labai nedėkingą — 12:39 įvarčių santykį.

Sov. S-gos moterų krepšinio komanda, besirušdama Europos pirmenybėms, Maskvoje sužaidė daugiasakas rungtyn

— Argentinos sunkias svorio boksinnkas Lavorante per rungtynes Los Angeles mieste buvo sunkiai sužeistas stipriūmūgiu į galvą. Neatgavęs sąmonės jis iš ringo buvo nuvežtas į ligoninę.

— Pavergtos Latvijos sportininkas Janis Lusis, Europos I. atletikos pirmenybėse Belgijoje, Sov. S-gai iškovojo aukso medalį, numetęs įtį 82,04 m. Kaip ir reikėjo tikėtis, pirmenybės laimėjo SS-gos sportininkai, kurie yra ne mėgėjai, bet tiki profesionalai, dažnai pavadinami vakarų pasaulyje tos sritys valstybės tarnautojais, kadangi jie yra išlaikomi Maskvos išdo plačiais ištekliais.

— Hamiltono futbolo žaidėjas B. Faloney įtrauktas 30-ia-

Išvairūs DRAUDIMAI Vacys Žižys

Istaigos VI 2-1427.

Namų LA 3-1084.

dienų į ligonių sąrašą, nors kiti spėja, kad jis šį sezoną futbol aikštėje daugiau nebeprisidys. B. Faloney buvo sužeistas rugpjūčio 18 d. rungtynėse su Toronto.

NAUJAS PASAULINIS BOKSO ČEMPIONAS

Pikagos pasaulinėse bokso rungtynėse per 2.06 sek. negras Sonny Liston nugalėjo nokautu buvusį pasaulinį čempioną Floyd Patterson. Žiūrovų buvo 18,800 stadione ir 750 000 uždarė televizijoje. Pajamos per 5.7mil. dol., iš kurių Pattersonas gavo 1,100,000 ir naujas čempionas apie 600,000 dol. Jau sutartas Pattersono revanšas. JAV valdžia tuoju pasiėmė 3 mil. dol. mokesčių.

KULTŪRINĖ KRONIKA...

Atkelta iš 4-ro psl.

dinėlis — „Mūsų Vaikas“. Redaktorė — Stasė Vaišvilienė. Viršelė — prof. dail. Adomo Varno.

Šis žiniaraštis yra skirtas paminėti Maironio Metus bei supažindinti savo vaikų ateitimi be sidomnčius tėvus, su montessorinio auklėjimo sistema.

Iš paminėtų straipsnių yra „Maironis ir Montessori“ — D. Petrutytytės, kuriame yra abudu jautriai ir prasmingai apibūdinami ir įvertinti. „Sergančio vaiko slaugymas namie“ — prof. V. Tumėnienės ir „Toronte nei Avudo nei Montessori“ — E. Kucino.

Šiaip žiniaraštis yra pilnas gražių pasakymų bei sveikinimų žymių pedagogų suruoštos Auklėjimo priemonių parodos proga Čikagoje. Netruksta taip pat ir informacinių bei kronikos žinučių iš tarptautinės Montessori veiklos.

„Mūsų tikslas yra parodyti fizinius ir psichinius vaiko reikavimus“.

Linkėtina, kad ateityje „Mūsų Vaikas“ tobulėtų ir taptų periodiniu Amerikos lietuvių Montessori draugijos organu. Redakcijos adresas: 6837 So. Washtenaw St., Chicago 29, Ill. U. S. A.

Z. Piečaitienė.

CALL FOR CALVERT

E. Wasylshen
Public Relations Representative

Office:
750 Lucerne Road, Mount Royal
RE. 1-9676
Residence:
DU. 9-7055

CALVERT V-I-P

(243-E) A rare and distinctive Canadian Rye Whisky.

CALVERT HOUSE

(243) Lighter flavour, delightful taste.

CALVERT OLD RYE

(242-B) Blended with choice whiskies aged in 20-year-old cask.

Užsakymai vestuvėms, sukaktuvėms ir visoms kitokioms progoms vykdomi greit ir sąžiningai.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose. Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK Ave, Montreal. Tel. VI 5-7623.
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

BELLAZZI-LAMY, INC

DO 6-6941 7682 Champlain Blvd. LaSalle.
Išvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

M. MAČIUKAS

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ

SIUVĖJAS

AUGSTOS KOKYBĖS

RANKŲ DARBAS

ANGLISKOS MEDŽIAGOS

79 ir 81 St. Zotique St. E.

Tel. CR 7-0051. MONTREAL.

DRUMMOND AUTO REPAIRS

1190 DRUMMOND ST., PRIE DORCHESTER.

Tel.: UN 1-6608

LATVIŠKA ĮMONĖ

Taisomi visų rūšių automobiliai.

Darbas garantuotas.

Greitas patarnavimas.

Prieinamos kainos.

Baltica Investment Corp.

Autorizuotas kapitalas \$ 120.000

prez. J. Skučas, RA 2-6152, 6966-44 Ave. Rsm.

Izd. E. Griganavičiūtė. Telet. RA 7-4097.

Reikalų Vėdėdas D. N. Baltrukonis. CK 6-5075

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įvairios durys, langai, virtuvėms katitai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 22 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje. Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville LaSalle, Montreal, P. Q. Tel.: DO 6-3884.

ME7-6727

DE LUXE CLEANERS

Sav. P. RUTKAUSKAS

117 — 6th Avenue.

LACHINE.

A. NORKELIUNAS

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS.

6695—35-ta Ave., Rosemount (kamp. St. Zotique)

Montreal 36, Que.

Tel. RAYmond 7-3120.

TORONTO

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

Rugsėjo 30 d., pradėjo veikti P. P. L. Kredito kooperatyvas. Jis atliks visas bankines operacijas. Nariu tapti, reikia įmokėti 5 dol., t. y. turėti vieną šerą. Šis šeras nariui išstoja iš kooperatyvo visada bus išmokamas. Kitus pinigus gali ma laikyti taip vadinamose depozitų sąskaitose. Už depozitus P. P. L. kooperatyvo nusta-tyta mokėti 4% palūkanų. Procentai už šerus bus nustatyti tik metų gale, atsižvelgiant į gautą pelną. Manoma, kad jie neturėtų būti mažesni kaip 3%.

Paskolos. P. P. L. kooperatyvo nariai galės gauti asmeninę paskolą iki \$3.000, o asmeninės paskolos nuosimtis yra 8% už faktinę paskolos laiką. Morigičiai galės būti gaunami iki \$10.000 iš 7%.

Draudimai. Kiekvienas P. P. L. kooperatyvo narys yra apdraustas mirties atvejui, (nežiūrint ar jo indėliai yra depozitas ar šerai) tai sumai, kiek jis yra pasidėjęs pinigais, tačiau ne daugiau kaip \$2.000. Iki šiai sumai draudžiami iki 55 metų amžiaus. Taigi, žmogui pasidė-

jusiam kooperatyve \$2.000, mirus, jo šeima gauna visus tuos pinigus ir dar viršaus \$2.000. Tačiau jei narys įstoja į kooperatyvą prieš sulaukdamas 55 metų jo draudimas galioja ne žiūrint kiek metų sulaukęs jis mirtų ir draudimo suma bus tokia, kokia ji buvo prieš sulaukiant 55 metų. Visas draudimo išlaidas moka kooperatyvas.

Antras draudimas kr. kooperatyve yra sąryšyje su paskolos mis. Visos asmeninės paskolos yra apdraustos kr. kooperatyvo sąskaiton. Skolininkui mirus, skolos nemoka nei šeima, nei žirantai, nesvarbu kokia skolos suma bebūtų. Tai yra didelė privilegija, kurios neturi nei bankai, nei finansų kompanijos.

Kredito kooperatyvo visi pareigūnai yra apdrausti. Apdrausta yra ir nuo visokių ne-

laimingų atsitikimų: gaisro, apiplėšimo, išeikvojimo ir t. t. Taip, kad narių indėliai yra visi suomet lygiai saugūs, kaip ir kiekviename banke.

Kredito kooperatyvo vedėjas — J. Matulionis.

P. P. L. K. kooperatyvo Garbės pirmininkas, kleb. T. Placidas, O. F. M.

Darbo valandos: laikinai kr. kooperatyvas veiks: penktadieniais nuo 5 v. v. iki 8 v. v. šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 12 val. dienos ir sekmadieniais nuo 9.30 val. iki 1 val. p. p.

Kr. kooperatyvo adresas: 999 College St., tel. LE 6-311.

„AUŠROS“ ŽINIOS

Krepšinio treniruotės vyksta sekančia tvarka: mergaitėms 10 — 13 m. trečiadieniais nuo 4.15 iki 6.30 v.v.; vyresnio amžiaus mergaitėms irgi trečiadi-

WINNIPEG, Man.

MAIRONIO IR TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS.

Patarlė nusako: „Iš didelės

debesio mažas lietus“. Šiais metais iš sukaktuvių minėjimo viniepiečiams išėjo visai atvirkščiai: iš mažo „debesio“ pasidarė didelis „lietus“, nors kilo ne mažų abejonų, ar nepasiseks?

Valdyba rankų nenuleido, todėl ir šių sukaktuvių minėjimas pasisekė su kaupu. Darbas ir pasiryžimas viską nugalėti.

Rugsėjo 9 d. Winnipeg LB-nės v-bba surengė mūsų tautos dainiaus Maironio šimto metų gimtadienio sukaktuves ir Tautos šventės — Vytauto Didžiojo karūnavimo minėjimą.

Tam pasitaikė ir oras gražus ir saulėtis nepašykštėjo savo Nukelta į 7-tą psl.

Lietuviai advokatai

NEIMAN, BISSETT & SEGUIN

Baristers, Solicitors, Notary Public.

35 Heyden Street (netoli Bloor ir Yonge)

Toronto 5, Ont.

Tel. Office WA 4-9501

Res. BE 3-0978

A. E. Mc KAGUE, Q. C.

Barrister and Solicitor

Advokatas ir Notaras.

Tel. EM 4-1394, EM 4-1395

1008 Northern Ontario Bldg

330 Bay Street.

PIGIAUSI SIUNTINIAI LIETUVON

Pramonės gaminiai — Maistas — Vaistai

Siuntiniai pristatomi per 3 — savaites.

JANIQUE TRADING CO. LTD.

835 Queen St. W., Toronto. Tel. EM 4-4025.

Iš Kanados siuntiniai

LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir USSR.

Iš Kanados:

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraus- paprastu ir oro paštu tus įvairius siuntinius.

Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Taip pat siunčiame iš Europos valstybių AKORDEONUS, SIUVAMAS MAŠINAS, INVALIDAMS KĖDES, LAIKRODZIUS, MAISTĄ ir kitką.

Gavėną ne Toronte, prašome savo sudarytus iki 17 sv. grynų svorio siuntinius, bei užsakymus reikmenims iš Europos v-bbių siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę pranešimą. Mūsų patarnavimas greitas ir sąžiningas.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING Co.

849 College St., Toronto, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098

SKYRIAI:

105 Cannon St. E., Hamilton, Ont. JA 8-6686, V. Juratis. 94 Douglas St., Sudbury, Ont. OS 3-5315, M. Venskevičienė. Darbo valandos: pirmadieniais - penktadieniais nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak. Šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 val. v.

SAVININKAI S. IR A. KALOZA

TAUPLYK IR SKOLINKIS

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve „PARAMA“

Būstinė: LIETUVIŲ NAMAI

1129 Dundas St. West, Toronto 3, Ont., tel. LE 2-8723

Už santaupas moka nuo 4% ligi 5%.

Už asmenines paskolas ima tik 8%.

Už paskolas morgičius — 7%.

Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos.

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį.

Kasos valandos:

dienos metu nuo 10 val. iki 1 val. 30 min. kiekvieną dieną, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius, o vakare nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. tikrai penktadieniais ir pirmadieniais.

GARSINIMAS

DĖMESIO KANADOS LIETUVIAMS.

Turim dvi labai svarbias knygas: (1) Dieviškasis Amžių planas, su brėžiniu; studijavimais Švento Rašto, 1/tomas. Šioje knygoje smulkmeniškai aprašo ateinančius laikus kas buvo iš pranašauta prieš tūkstančius metų, koks buvo Dievo tikslas dėl visos žmonijos gerovės, aprašo kas bus įvykinta čia ant žemės šiame 7-tame tūkstantmetiniame amžiuje Kristaus Kara liavime. Knyga drobės apdarais, 368 puslapių, kaina, \$ 1. (2) Knyga Laikas Prisiartino, studijavimas Švento Rašto, 2/tomas. Šioje knygoje smulkmeniškai aprašo Biblijos Anti kristus, kas jie do vieni yra, kokie jų darbai yra. Knyga drobės apdarais, 358 puslapių, kaina \$ 1.

Taipgi turime naująjį Testamentą su psalmėmis lietuvių patalioje kalboje, gražus viršelis, kaina tik \$ 2. Turim gražių giesmių rinkinį su 190 giesmių. 50 ct. Taipgi galima gauti ir dovanai mažų knygelių ir traktatų. Bet tas dvi knygas kas perskaitys 1, ir 2 tomą, tikrai bus patenkintas ir savo širdį suramins. Užsakymus siųskite šiuo adresu:

L. B. S. A. 212 E. 3rd, Str. Spring - Valley, Ill., U. S. A.

Best Ever!

Canada Savings Bonds

patogu įsigyti
lengva pakeisti į pinigus
naudinga laikyti

Naujieji „Canada Savings Bonds“ per pirmuosius trejetą metų moka po 4½% metinių palūkanų, per sekančius trejus metus po 5%, o paskutinių aštuonių metų laikotarpį moka po 5½% palūkanų. Taigi, laikant bonus 14 metų, ligi jų subrendimo, jie vidutiniškai neša po 5.11% metinių palūkanų. Skaičiuojant doleriais bei centais, kiekvienas investuotasis \$100.00 su priaugusiomis palūkanomis išaugs į \$ 172.50, bonams subrendus.

Vieno šimto dolerių boną galima įsigyti mokant vos po 29 centus per dieną, pasinaudojant patogiu savo darbovietės algų taupymo planu. „Canada Savings Bonds“ taip pat galima pirkti ir grynais arba išsimokėjimui bet kuriame banke, investicijų įstaigose, pas biržos tarpininkus, restuose bei paskolų bendrovėse.

Juos gali pirkti kiekvienas Kanados gyventojas, mažas ar didelis, pradedant \$ 50.00 arba didesnėmis sumomis. Vienas asmuo gali jų pirkti ligi \$10.000.00 ribos. Juos gali įsigyti ir paveldimo tur-

to valdytojai. Palūkanos išmokamos kuponais, arba už didesnes sumas — čekiais, jei to pageidaujama. „Canada Savings Bonds“ į pinigus iškeisti galima bet kada, bet kuriame banke, už juos gaunant pilną pažymėtą dolerių vertę bei priaugusias palūkanas.

Pirkite naujuosius „Canada Savings Bonds“ šiandien. Takių gerų dar nėra buvę!

HAMILTON

DIDELIS VAJUS IR DIDELIS BALIUS

Šalpos Fondo komitetas nuš. m. spalio 15 d. iki lapkričio 15 d. skelbia metinę rinkliavą -vaju. Aukų rinkėjai, kaip ir kasmet, aplankys visus lietuvių, gyvenančius Hamiltone ir apylinkėse prašydami palpai aukų. Malonūs tautiečiai, neatsakykite paaukoti vieną kitą doleriui šiam kilniam šalpos tikslui. Šurinkti pinigai bus panaudoti Vokietijoje esantiems lietuviams seneliams, sanatorijose gulintiems ligoniams, vargo mokykloms ir vietos šalpai. Taip pat Hamiltone gyvenantieji lietuviai, patekę į nelaimę, gali kreiptis į Šalpos Fondą, prašydami paramos. Šalpos vajus bus užbaigiamas didžiuoliais šokiais, kurie įvyks š. m. lapkričio 17 d., šeštadienį, gražioje Roberts restorano salėje.

Šalpos Fondo komitetas prašo mielų tautiečių, kurie galėtų pagelbėti aukų rinkime, pranešti komiteto pirm. J. Pleiniui, telef. LI 7-3028.

Šalpos Fondo Komitetas.

METINIS HAMILTONO ŠALPOS FONDO VAJUS - RINKLIAVA

Hamiltono Šalpos Fondo komitetas praneša gerbiamai Hamiltono ir apylinkių lietuvių visuomenei, kad nuo š. m. spalio mėn. 15 dienos iki lapkričio 15 dienos, Hamiltone ir apylinkėse bus vykdomas metinis lėšų rinkimo vajus - rinkliava.

Rinkliava bus pravesta apsilankant pas Hamiltono ir apylinkių lietuvių, prašant aukų. Šurinkti pinigai bus panaudoti sušelpimui į vargą patekusių lietuvių Hamiltone ir apylinkėse, o taip pat parėmimui senelių ir ligonių Vokietijoje, kurių mūsų lietuviška širdis neleidžia pamiršti.

Pagalvokime apie tai ir iš anksto paskirkime šiam kilniam tikslui, pagal išgales, vieną, kitą dolerį, kad kai prie jų stūdu bėsis rinkėjas, nereikėtų atsakyti: atsiprašau, neturiu!

H. Šalpos Fondo K-tas.

PIRMOJI PO VASAROS ATOSTOGŲ

Hamiltono Lietuvių Skauciu

NOTARAS

ANTANAS LIUDZIUS, B.L.

savo įstaigą nuo liepos m. 1 d.

perkėlė į naujas patalpas —

TURNER BUILDING

(suite 203)

21 Main Str. East, Hamilton

Telefonai palieka tie patys:

Istaigos: JA 7-5573;

namų — FU 3-8926.

TAUPLYK IR SKOLINKIS KOOPERATINIAME BANKELYJE „TALKA“

Išduodamos asmeninės paskolos iki 3,000 dol.,

morgičių paskolos iki 60% turto vertės.

Nemokamas gyvybės ir paskolų draudimas.

Pilnas čekių patarnavimas.

Darbo dienos:

Pirmadieniais — penktadieniais 9 val. — 1 val. p. p.

Antradieniais ir penktadieniais 5 val. — 8 val. vakaro.

21, MAIN St. E. Room 207.

Tel. JA 8-0511

WINNIPEG, Man.

Atkelta iš 6 psl.

kaitrių spindulių.

Lietuviai suplaukė iš visų

kampų į šv. Kazimiero parapijos

bažnyčią. 11 val., dar prieš

pamaldas, Lietuvos savanoriai

kūrėjai, P. Liaukevičius ir M.

Januška, su tautine vėliava

ižengia į bažnyčią. Prie vėlia

vos, garbės sargyboje, pasipuo

šusios tautiniais rūbais, stovi li

tuvaitės: Irena Rutkauskaitė,

Daiva Čingaitė, Imegė Timmer

manatė ir Stasė Lukoševičiūtė.

Pamaldas atlaiko parapijos

kleb. kun. J. Bertašius. Pama

dų metu gražiai gieda parapi

jos choras vadovaujamas D.

Januškaitės. Tai diena išpūdin

„Širvintos“ Tunto sueiga įvyks š. m. spalio mėn. 14 d. (sekma dienį) 3 val. pp. parapijos salėje.

Tėvai, norintieji savo dukreles užregistruoti, kviečiami į šią sueigą atvesti. Registracijos reikalu galima skambinti tuntininkei R. Bagdonienei tel. LI 9-7641, arba D. Gutauskiei JA 9-6982. Registruojamas mergaitės nuo 7 metų amžiaus.

Hamiltono „Širvintos“ Tunto Tuntininkė.

VAJUS TAUTOS NAMAMS

76-toje savaitėje davė \$600 ir pasiekė \$82,300. Nuosirdžiausia padėka geramam Kaziui Plečkaičiui - Plektis, nenesnės išei vijos tautiečiui, kuris prisidėjo \$500 ir X, įstojušiam LN nariu su \$100.

RETAS ĮVYKIS

šių savaitę LN kine Delta! pavyko gauti 2 dienoms bokso rungtynių dėl pasaulinio čempiono, įvykusių Čikagoje rugs. 25 d. tarp Patterson ir Liston, iš tisinis filmas. Jis bus rodomas šį penktadienį, spalio 5 d., ir šeštadienį, spalio 6 d. Be šio filmo bus dar rodomi du spalvoti filmai: „Conquest of Space“ ir „Court Jesture“. Seansų pradžia penktadienį 6 v. 30 min., o šeštadienį 5 v. v. ir 3 val. 30 min. vak.

Kviečiame visus lietuvius atvykti pasižiūrėti šių garsių rungtynių, o taipgi pakviesti savo pažįstamus kitų tautybių kanadiečius. Sk. St.

VILNIAUS DIENA

bus minima sekmadienį spalio mėn. 14 d. VAV parapijos salėje. Su paskaita atvyksta iš Čikagos inž. J. Miklovas, prieš dvejus metus pasitraukęs į laisvuosius vakarus iš paverptos Lietuvos.

Vilniečiai, norėdami kuo daugiausiai įtraukti jaunimo į lietuvišką veiklą, talkininkauti minėjime pasikvietė vietos sporto klubą Kovą.

To sekmadienio suma yra skiriama Vilniaus institucijai. Minėjimas bus tuoj pat po pamaldų. K. B.

ATSARGIAU SU KVITUKAIS

Viena mūsų tautietė turėjo didelių nemalonių vienoje krautuvėje, kai nudėjo kažkur gautą kvitėlį, tuo tarpu nupirktą daiktą nešėsi su savim.

Šiaip labai gera ir sąžininga lietuvių tokiu būdu paf: per savo neapsižiūrėjimą kuo nepa

kliuvo į didelę bėdą. Kvitukų nereikia išleisti iš rankų. Tokia čia tvarka ir jos laikytis reikėtų visiems, norint išvengti nemalonių.

APATINIAI-KOJINĖS-T-MARŠKINIAI

TILLSONBURG-DELHI, Ont. LONDONO VYSKUPIJOS LIETUVIŲ ŠVENTĖ BUVO SEKMINGA

Šventė praėjo labai gražiai ir prasmingai — ji buvo gausi dalyviais, turėjo gražią meninę programą, dvi reikšmingas parodas — lietuviškos spaudos ir tautodailės, — buvo gausiai paminta angliškoje spaudoje ir radijo žiniuose. Apie tai rašė bent penki anglų kalba leidžiamieji savaitraščiai ir dienraščiai. Gražiai pasirodė Windsorio lietuvių choras, diriguojamas muziku J. Sodačio, kuris skambiai ir darniai pagiedojo per pamaldas kelias lietuviškas giesmes ir vėliau lygiai sekmingai atliko scenoje kelias mūsų lietuvių dainas.

Nuostabiai dailiai pašoko ke

liu tautinius šokius p. G. Brei

chmanienės vedamas tautinių

šokių ansamblis „Gyvataras“ iš Hamiltono.

Daugelis svetimačių, daly

vavusių šventėje, stebėjosi, kad

lietuviai turi tokią gausią spau

dą, tokią menišką tautodailę, to

kius nuostabius tautinius šo

kiaus.

Kun. J. Gutauskas.

SUDBURY, Ont.

L. B. VALDYBOS PRANEŠIMAS.

1. Tautos šventės ir Mairo nio minėjimas, įvykęs rugsėjo 8 d., pavyko labai gerai. Pelną gauta per 100 dol. Paskaitinimui už turinings ir labai gražius žodžius, meninės programos vadovei, kanklių muzikos mokytojai, jaunesiems menininkams už programos išpildymą, taip pat parengimo tarnybai širdingai dėkojame.

2. Šeštadieninė Tumo - Vaidanto vardo mokykla rugsėjo 22 d., šv. Tomo mokykloje, Drinkwater St., pradėjo veikti. Šiais metais mokytojas: mok. M. Venskevičienė, mokyt. J. Gabrėnienė, kun. A. Sabas ir L. Remeikienė. Prašome mokytojų tėvus visus vaikus leisti į šeštadieninę mokyklą.

3. Krašto Tarybos narė Marija Venskevičienė rugsėjo 15 —16 dd. dalyvavo Kanados

liausiu kalbėtoju pakviečiamas

Ev. Federas, kuris labai rūpes

tingai ir gana gerai pasiruošęs

nušviečia mūsų tautos dainiaus,

Maironio - Mačiūlio gyvenimą.

Po to prasideda meninė da

lis.

Lina Čingaitė pianu išpildo

Novelio „Nokturnas“.

Toliau eilėraščių pasako J. De

mereckas — „Tėvynės dainos“ — Maironis. Mergaičių

choras, vad. D. Januškaitės,

padainuoja keletą dainelių. Vi

da Balčiūnaitė pasako eilėraščių.

„Jūrą ir Kastytį“. Stasė Lu

koševičiūtė akordeonu pagro

ja. Programos vedėjas Eug. Ka

lasauskas deklamuoja eilėraščių.

„Jei po amžių kada“ — Mairo

nio. Į sceną vėl grįžta Irena

Čingaitė, kuri pianu išpildo:

„Tema su variacijomis“ —

Dvariono. J. Demereckas dek

lamuoja Maironio eilėraščių:

„Geresnių laikų viltis“.

Akordeonistas Valteris Vir

kutis pagroja: „Sužadinkim

Lietuvą“ ir „Lietuva brangi“.

Eug. Kalasauskas sako eilėraš

tį: „Kai kam“ — Maironio.

Mergaičių choras padainuo

ja dar keletą dainelių ir tuo me

ninė programa baigiamą.

Eug. Kalasauskas sumaniai

vedė minėjimą, o ypatingai ga

biai įjungdamas Maironio kū

rybos prieš kiekvienam verke

jui išeinant į sceną.

Minėjimas praėjo lakioje ir

nenuobodžioje nuotaikoje. Tau

tos Fondui surinkta 68 dol.

Eug. Kalasauskas nuoš

mes ir vėliau lygiai sekmingai

atliko scenoje kelias mūsų lietu

viesių šventėje, stebėjosi, kad

lietuviai turi tokią gausią spau

dą, tokią menišką tautodailę, to

kius nuostabius tautinius šo

kiaus.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Kun. J. Gutauskas.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir nemigo naktis, ir bet kurią negerą nuotaiką. Knyga be to, suteikia naujų minčių, atidaro naujas, plačias padairas ir patenkina dvasiškai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems, vaikams ir jaunimui.

3. Rutkūnas. SPARNUS MAN META PAUKSTĖS..	\$0.50
St. Kairys. LIETUVA BUDO. Apie tautinį sąmonėjimą.	\$5.50
J. Bielinis. DIENOJANT. Apie spaudos draudimo laikus.	
K. Bielinis. PENKTIEJI METAI. Apie 1905 metų revoliuciją.	\$0.00
H. Tautvaišienė. TAUTŲ KAPINYNAS SIBIRO TUNDROJE. Sibiro tremtinės atsiminimai.	\$1.25
Vaižgantas. PRAGIEDRULIAI.	\$2.00
P. Jurkus. SMILGAČIŲ AKVARELĖS.	\$0.00
Dr. K. Gudaitis. ŽALGIŲ PERGALE.	\$1.00
J. Švaistas. JO SUZADETINĖ. Romanas.	\$3.00
Plokselės. MILŽINO PAUNKSMĖJE, 3 ilgo grojimo, 3 valandoms su puikiu albumu.	\$15.00
Plokselė, ŽIRGINĖLIAI, ilgo grojimo	\$5.00
B. Brazdžionis. VIDUDINIO SODAI.	\$4.00
Rapolas Skipitis. NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT. Atsiminimai.	\$5.00
A. Tuly. TŪŽŲ KLUBAS. Novelės.	\$3.00
Topografinis ŽEMĖLAPIS, 125 lapai.	
Sužymėti kaimai ir vienkiemiai.	25.00
Liet. liaud. menas. MEDŽIO DIRBINIAI	6.00
A. Baranauskas. KALVOS IR LANKOS.	1.50
Prof. J. ERETAS. STASYS ŠALKAUSKIS.	5.00
Pr. Naujokaitis. UPELIAI NEGRĮŽTA Į KALNUS.	\$5.00
Alb. Baranauskas. SNIEGO PLATUMOS.	1.30
Šventoji istorija. SENASIS ĮSTATYMAS.	1.00
F. E. Sillanpaa. SILIJA. Romanas.	\$3.00
Selected Lithuanian. SHORT STORIES.	5.00
E. J. Timmerman. KAIMIETIŠKOJI PSALMĖ.	\$1.00
Savickas. ŽEMĖ DEGA. I ir II t. po	\$2.50
A. Radžius. PAUKŠČIŲ TAKAS.	\$1.50
Dr. A. Šešplaukis. PRATIMINĖ LIET. KALBOS GRAMATIKA	1.00
A. Merkelis. TUMAS VAIŽGANTAS	6.00
Algirdas Gustaitis: ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS. Nutikimas Lietuvos kaime. II dalis: Užpuola bitės. Dail. Vytautas Stasiūnaitis	\$2.00
Dr. J. Kaskelis. KOMUNIZMAS BE KAUKĖS	1.50
V. Flaubert. PONTA BOVARY, du tomai	\$2.50
M. Mazalaitė. PJŪTIES METAS. Romanas.	\$3.00
P. Andriūšis. ROJAUS VARTAI	\$1.50
Savickas. ŠVENTOJI LIETUVA. Romanas.	\$3.00
Joergo. TAIKA ATĖINA Į SLĖNĮ. Romanas.	\$1.00
M. Būdavas. RŪSTI SIENA. Apsakla.	\$1.50
A. Giedrius. PASAKĖČIOS.	\$2.00
Ignatonis. IR NEVESK Į PAGUNDĄ. Romanas.	\$3.00
Gandrimas. LIETUVOS MUZIKINĖS KŪRYBOS ISTORIJS.	\$3.00
A. Gustaitis. LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA, iliustruota	\$2.50
Algirdas Gustaitis. ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS. Jų nutikimai Lietuvos kaime. Kova su gaidžiu.	\$2.00
Tronys Raila. TAMSIAUSIA PRIEŠ AUSRĄ	5.00
Vikolas Slezevičius. KELIŲ AUTORIŲ ATSIMINIMAI	\$5.00
Fr. Mauriac. GIMDYTOJA, romanas	1.75
A. Kutkas. ARTISTO ATSIMINIMAI	2.00
Levinas. Banišauskas. ANGLIAKASIŲ ATSIMINIMAI	5.00
Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.	3.50
Žurnalas LIETUVA	0.50
P. Babickas. DRAMBLIO KOJOS.	\$2.00
S. Miglinas. PAVERGTOJI LIETUVA	1.50
S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE.	1.50
„STUDENTŲ VARPAS“	0.50
L. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEZODŽIAI, POSAKIAI „VARPAS“ (dvigubas)	3.50
Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS.	2.00
L. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE	\$3.00
Paulius Jatulis. PO TOKSTANČIAIS KAUKIŲ	0.50
V. Čižiūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE	1.50
B. Pukelevičiūtė. METUGĖS.	1.00
L. Dovydenas. BROLIAI DOMEIKOS.	\$2.50
K. Požeraitė. NUSIDĖJĖLĖ, romanas	\$2 —
J. Gruodis. VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS	\$1.50
P. Orintaitė. MARTI IŠ MIESTO	\$0.75
V. Tamulaitis. SUGRĮŽIMAS	\$1.10
Vytėnis. RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ, žudynės	\$0.75
Prof. Roemeris. LIETUVOS SOVIETIZACIJA	\$0.25
B. Sruga. DIEVŲ MIŠKAS.	\$5.00
J. Gliauda. ŠIKŠNOSPARNIŲ SOSTAS.	\$2.50
Ig. Šeinius. KUPRELIS	\$3.00
Ig. Šeinius. Vyskupas ir velnias.	\$3.00
A. Baronas. LAIPTAI IR BEDUGNĖS.	\$3.00
J. Vadis. OKULTINIAI PATYRIMAI.	\$2.00
B. Daubaras. NERAMU BUVO L. ALĖJOJ.	\$2.00
A. Baranauskas. KLONIAI IR KALVOS.	\$2.00
J. Eretas. ST. ŠALKAUSKIS.	\$5.00
N. Mazalaitė. PJŪTIES METAS.	\$3.00
P. Jurkus. SMILGAČIŲ AKVARELĖS.	\$5.00
J. Švaistas. TRYS ŽODŽIAI.	\$2.00
B. Sruga. KAS BUS, KAS NEBUS.	\$2.00
J. Gliauda. NAMAI ANT SMĖLIO.	\$2.00
J. Gliauda. ORA PRO NOBIS.	\$4.00
V. Beliajus. THE EVENING SONG.	\$3.00
B. Čululis. SUDUŽĘS VAIZDAS.	\$1.50
I. Joerg. LAIMES JIEŠKOTOJAI.	\$1.50
J. Jankus. PIRMASIS RŪPESTIS.	\$2.00
S. Pranckūnas. RIEDMENYS RIEDA PERGALEI.	\$2.50
S. Zobarskas. THE MAKEN OF GODS	\$3.00
A. Baronas. VIENIŠI MEDŽIAI, romanas.	\$1.50
J. Gliauda. IKARO SONATA.	\$1.50
P. Andriūšis. DAINA IŠ ANTRO GALO.	\$1.50

